2020 йил 25 январдан чиқа бошлаган

Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 87 (1686), 2026 йил 2 май, шанба

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

ТИББИЁТ ТИЗИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев соғлиқни сақлаш тизимини янада ривожлантириш, тиббий хизматлар сифатини ошириш ва хусусий сектор иштирокини кенгайтириш чора-тадбирлари юзасидан тақдимот билан танишди.

Мамлакатимизда аҳолига малакали ва замонавий тиббий хизмат кўрсатиш, соҳада бошқарув самарадорлигини ошириш, хусусий сектор имкониятларидан кенгроқ фойдаланиш ҳамда ҳудудларда тиббиёт инфратузилмасини янги босқичга олиб чиқиш бўйича изчил ишлар олиб борилмоқда.

Тақдимотда, аввало, хусусий секторнинг соҳа ривожидаги ўрни ва бу борадаги мавжуд имкониятлари кўриб чиқилди.

Қайд этилганидек, 2016 йилда юртимизда 3,2 мингта хусусий клиника фаолият юритган бўлса, 2026 йилда уларнинг сони 8,7 мингтага етиши кутилмоқда. Хусусий тиббиёт йўналишлари 39 тадан 116 тага, ушбу сектордаги койка ўринлари эса 16 мингдан 57 мингтагача кўпайди. Хусусий секторнинг умумий койка фондидаги улуши 12 фоиздан 31 фоизгача ошиши прогноз қилинмоқда.

Шу билан бирга, тизимдаги айрим муаммолар ҳам кўрсатиб ўтилди. Жумладан, тиббий хизматлар сифати устидан амалдаги назорат механизмлари етарли даражада самара бермаётгани, лицензиялаш шартлари замон талабларига тўлиқ жавоб бермаслиги, хусусий клиникалар фаолияти тўғрисидаги маълумотларнинг ягона электрон тизимда шаклланмагани, шунингдек, инвестиция лойиҳалари билан манзилли ишлаш тизими етарли эмаслиги қайд этилди.

Шу боис, хусусий сектор иштирокини кенгайтириш ва унинг масъулиятини оширишга қаратилган янги ёндашувлар тақдим қилинди.

Хусусан, тиббий фаолиятни лицензиялаш билан боғлиқ барча вазифалар Тиббиёт ташкилотларини лицензиялаш ва аккредитациялаш марказига ўтказилиб, 2026 йил 1 июлдан лицензиялаш тартибларини кучайтириш, бемор хавфсизлиги ва тиббий ёрдам сифатини таъминлашга доир 48 турдаги лицензия талабларининг 14 тасини қайта кўриб чиқиш таклиф қилинди. Мазкур жараёнда кўп тармоқли клиникалар фаолиятини тўлиқ тўхтатиш амалиётидан воз кечиб, фақат аниқ қоидабузарлик аниқланган йўналиш бўйича чеклов қўллаш тартиби назарда тутилмоқда.

Шу билан бирга, тиббиёт ташкилотларининг лицензия талаб ва шартларига риоя қилиниши бўйича сифат назорати кучайтирилиб, электрон ахборот тизимида масофавий баҳолаб бориш орқали назорат қилиш йўлга қўйилади.

Қолаверса, нодавлат тиббиёт ташкилотларига лицензия доирасидаги барча йўналишларда бюджет маблағлари ҳисобидан тиббий хизмат кўрсатишга рухсат бериш, аккредитациядан ўтган хусусий муассасаларга трансплантация фаолияти билан шуғулланиш имконини тақдим этиш, 2028 йилдан бошлаб аккредитациядан ўтмаган нодавлат ва республика даражасидаги давлат тиббиёт муассасалари билан Суғурта жамғармаси томонидан тиббий хизматларнинг харидини амалга оширмаслик таклиф этилди.

2030 йил якунига қадар барча давлат тиббиёт муассасалари босқичма-босқич, хусусан, 2027 йил 1 апрелгача 55 та республика, 2028 йил якунига қадар 413 та ҳудудий ҳамда 2030 йил якунигача 3 мингдан ортиқ туман (шаҳар) давлат тиббиёт ташкилотлари фаолияти мажбурий лицензияланади.

Хусусий тиббиётни рағбатлантириш учун иқтисодий қўллаб-қувватлаш чоралари ҳам муҳокама қилинди.

Жумладан, олис ҳудудларда янги клиникалар очиш учун 200 миллион АҚШ долларлик имтиёзли кредит ресурси ажратилиши, ҳар бир лойиҳа учун 10 йилгача муддатга 10 миллион АҚШ долларидан кредит бериш, асосий ставканинг 50 фоиз қисми учун компенсация механизмини қўллаш назарда тутилмоқда. Шу билан бирга, хорижий мутахассисларга ижтимоий солиқни 1 фоиз этиб белгилаш, тиббий ускуна ва бутловчи қисмлар бўйича божхона имтиёзлари бериш каби енгилликлар таклиф этилди.

Тақдимотда соҳага инвестицияларни жалб қилишнинг янги тизими ҳам кўриб чиқилди.

Бунинг учун Тиббиёт ва фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлигини ташкил этиш, инвесторларга консалтинг ва амалий хизматларни “ягона дарча” тамойили асосида кўрсатиш, давлат-хусусий шериклик лойиҳаларини профессионал асосда шакллантириш ва илгари суриш механизмини жорий этиш назарда тутилмоқда.

Хусусан, агентликка соҳага тўғридан тўғри инвестицияларни жалб этиш, инвестиция ва давлат-хусусий шериклик лойиҳаларига кўмаклашиш, давлат тиббиёт ташкилотларини бошқарувга бериш ваколати берилади ҳамда агентлик таъсисчилигида инвестиция лойиҳаларини шакллантириш, келишиш ва амалга оширишда кўмаклашувчи акциядорлик жамияти шаклидаги “Health Invest” компанияси ташкил этилади.

Хорижий экспертлар билан биргаликда давлат тиббиёт муассасаларини корпоратив бошқарув тамойиллари асосида трансформация қилиш стратегиясини ишлаб чиқиш таклиф этилди. Шунингдек, хорижий консультантларни жалб қилган ҳолда тиббиёт ташкилотларини лойиҳалаштириш, қуриш ва ишга туширишга оид шаҳарсозлик ҳамда санитария қоида ва меъёрлари қайта кўриб чиқилиб, халқаро талабларга мослаштирилиши белгиланди.

Давлатимиз раҳбари таклифларни маъқуллаб, мутасаддиларга тегишли топшириқлар берди.

ЎзА

СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ КЕНГАЙТИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев сунъий интеллект ва рақамлаштириш йўналишида амалга оширилаётган ислоҳотлар ҳамда келгусидаги устувор вазифалар юзасидан тақдимот билан танишди.

Мамлакатимизда рақамлаштириш ва сунъий интеллектни жорий қилиш орқали иқтисодий ўсишни жадаллаштириш ҳамда инсонлар ҳаётини енгиллаштиришга қаратилган тизимли ишлар олиб борилмоқда.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясига мувофиқ, АТ хизматлари ва дастурий маҳсулотлар экспортини 5 миллиард долларга етказиш, соҳада 300 минг нафар ёшларни банд қилиш ҳамда БМТнинг Электрон ҳукумат индексида юртимизни дунёнинг етакчи 30 давлати қаторига киритиш устувор вазифалар сифатида белгиланган.

Сўнгги йилларда рақамлаштириш соҳасининг мамлакатимиз иқтисодиётига таъсири сезиларли даражада ошган. Охирги беш йилда соҳадаги ялпи қўшилган қиймат ўртача 24,8 фоизга ўсиб, мазкур кўрсаткич ЯИМ ўсиш суръатларидан 3,5 баробар юқори бўлган. Ахборот ва алоқа тармоғида банд бўлганлар сони 2017 йилдаги 64,3 минг нафардан 108,8 минг нафарга, ўзини ўзи банд қилганлар сони эса 10 мингдан 181 минг нафарга етган. Ҳозирги кунда соҳада 11 минг 900 дан зиёд корхона фаолият юритаётган бўлиб, уларнинг қарийб 1,4 мингтаси хорижий капитал иштирокида ташкил этилган.

Шу билан бирга, ҳозирда сунъий интеллект йўналишида 100 га яқин амалий лойиҳа ва 200 дан ортиқ тажриба-синов ташаббуслари бошланган. Жумладан, Олмалиқ конметаллургия комбинатининг 3-мис бойитиш фабрикасида сунъий интеллект ёрдамида ишлаб чиқариш занжирини реал вақт режимида таҳлил қилиш йўлга қўйилгани натижасида энергия сарфи 10 фоизга, таннарх 15 фоизга қисқарган, меҳнат унумдорлиги эса 10 фоизга ошган.

Бундай лойиҳалар самарадорлигини таъминлаш учун 24 миллион долларлик GPU-кластерга эга сунъий интеллект инфратузилмаси ишга туширилган. Йил якунигача қўшимча ҳисоблаш қувватларини кенгайтириш учун яна 45 миллион долларлик ускуналарни жалб қилиш режалаштирилган. Таъкидланганидек, энди бу инфратузилмадан тўғри ва самарали фойдаланиш, уни тармоқлар кесимида аниқ натижа берадиган ечимлар билан боғлаш муҳим аҳамият касб этади.

Шу мақсадда тиббиёт, энергетика, транспорт, божхона, солиқ, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларга оид 130 дан зиёд маълумотлар базасини тизимлаштириш, улар билан ишлаш муҳитини шакллантириш ҳамда сунъий интеллект моделларини жорий қилиш режалари кўриб чиқилди. Бу орқали давлат хизматларида фойдаланувчиларга тақдим этиладиган сервисларни кенгайтириш, давлат бошқаруви жараёнларида таҳлил ва қарор қабул қилиш сифатини ошириш, шунингдек, иқтисодиёт тармоқларида харажатларни камайтириш ва самарадорликни юксалтириш кўзда тутилмоқда.

Тақдимотда сунъий интеллект технологияларини қўллашнинг соҳавий йўналишларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтилди.

Давоми 2-бетда

Лея ГУТИЭРРЕС:

“ЎЗБЕКИСТОН ИНВЕСТОРЛАР УЧУН ТОБОРА ЖОЗИБАДОР БЎЛИБ БОРМОҚДА”

ADB SAMARKAND 59th ANNUAL MEETING OF THE ASIAN DEVELOPMENT BANK 3-6 MAY 2026

Самарқандда бўлиб ўтадиган Осиё тараққиёт банкининг 59-йиллик йиғилиши арафасида банкнинг Марказий ва Ғарбий Осиё департаменти бош директори Лея Гутиэррес “Дунё” АА мухбирига эксклюзив интервью берди.

— Самарқанд ОТБ Бошқарувчилар кенгашининг 59-йиллик йиғилишига мезбонлик қилмоқда. Нима учун Ўзбекистон банкнинг бундай муҳим тадбирига мезбон мамлакат сифатида танланганини тушунтириб бера оласизми?

— Ўзбекистонни танлаш Бошқарувчилар кенгашининг қарори билан боғлиқ эди. Бу Ўзбекистон ҳукуматининг ушбу тадбирни Самарқандда ўтказиш таклифига жавоб бўлди ва банк билан мустаҳкам ҳамкорликни акс эттиради.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон ОТБнинг минтақадаги энг фаол ва стратегик муҳим ҳамкорларидан бирига айланди. Мамлакатда барқарор ўсиш, минтақавий боғлиқликни ривожлантириш, инсон капитали ва иқлим ўзгаришига чидамлиликни оширишга алоҳида эътибор қаратган ҳолда кенг кўламли ислоҳотлар, жумладан, институционал ўзгаришлар амалга оширилмоқда.

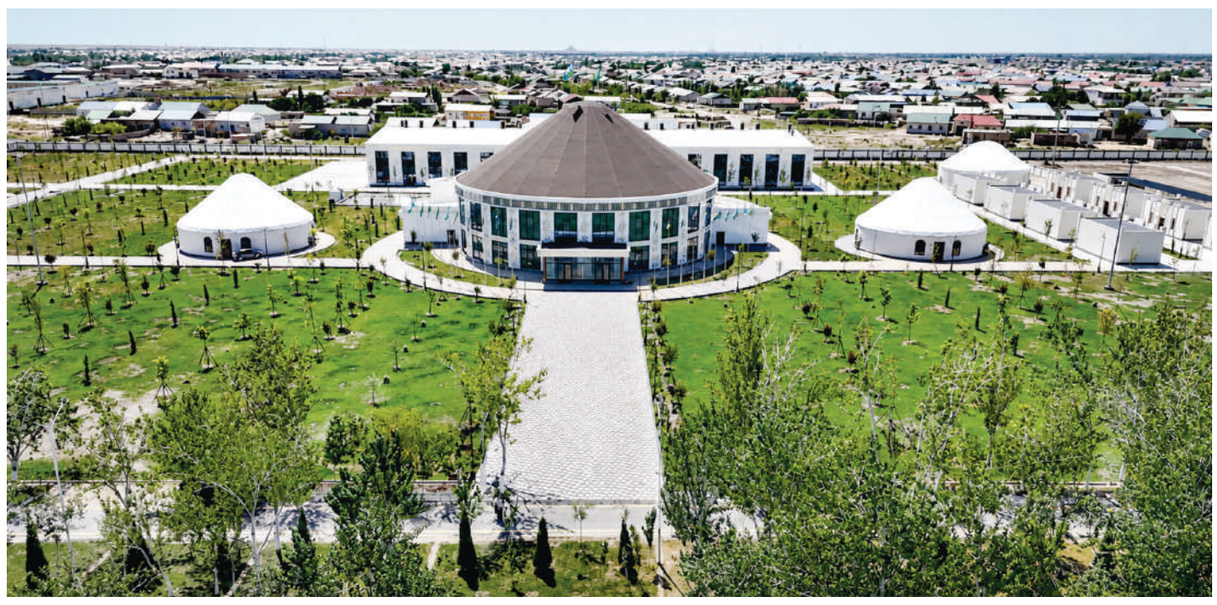
Ушбу йўналишларнинг барчаси ОТБнинг устувор йўналишларига тўлиқ мос келади. Бундан ташқари, операцион нуқтаи назардан Ўзбекистон бундай миқёсдаги тадбирни ўтказиш, инфратузилмани ривожлантириш, логистикани ташкил этиш, хавфсизликни таъминлаш ва самарали идоралараро мувофиқлаштиришга юксак савияда тайёрлигини намойиш этди.

Давоми 2-бетда

Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак яратамиз!

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН — ЯНГИЛАНИШ, УЛКАН БУНЁДКОРЛИК ВА ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР ДИЁРИ

Президентимиз ташаббуси билан Оролбўйи ҳудудини барқарор ривожлантириш ва Орол денгизининг қуриган тубида яшил қоплама — ҳимоя ўрмонлари барпо этиш борасида қилинаётган ишлар хусусида

Бугун мамлакатимизда “Инсон қадри учун, инсон бахти учун” деган эзгу ғоя асосида ўтказилаётган кенг кўламли ислоҳотлар туфайли Қорақалпоғистон ҳам ўзининг янги тараққиёт даврига қадам қўймоқда.

Президентимиз Оролбўйи ҳудудини барқарор ривожлантириш, у ерда яшаётган аҳолининг ҳаёт сифати ва турмуш даражасини мутасил ошириб бориш масалаларига доимий эътибор қаратмоқда. Бу ҳақда сўз юритганда, 2017 йилдан ҳозирга қадар Қорақалпоғистонни равнақ топтириш, обод ва фаровон ҳудудга айлантиришга қаратилган 80 дан ортиқ фармон ва қарорлар қабул қилинганини таъкидлаш лозим. Мазкур ҳужжатлар асосида яратиб берилган кенг имкониятлар туфайли барча соҳада янгиланиш ва жадал ўсиш рўй бермоқда.

Мисол учун, Қорақалпоғистоннинг ялпи ҳудудий маҳсулоти 2017 йилда 13 триллион 500 миллиард сўм ёки 1 миллиард 600 миллион долларни ташкил этган бўлса, ўтган даврда бу кўрсаткич 4 баробар ўсиб, жорий йил бошида 54 триллион сўм ёки 4 миллиард 500 миллион доллардан ошди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 2017 йилдаги 7,5 миллион сўмдан 26,5 миллион сўмга етди.

Қисқа муддатда бизнес ва инвестициялар учун қулай муҳит, тадбиркорларга даромад топиши учун янгидан янги имкониятлар яратилгани натижасида ҳозир ушбу ҳудудда замонавий саноат ва кучли тадбиркорлар қатлами шаклланди. Буни ўтган даврда корхоналар сони икки баробар кўпайиб, 26 мингтага, саноат маҳсулотлари ҳажми эса 4,2 баробар ўсиб, 29 триллион сўмга етгани мисолида ҳам кўриш мумкин. 2017 йилда 6 миллион доллар хорижий инвестиция ўзлаштирилган бўлса, бу кўрсаткич қарийб 500 баробар ўсиб, 2025 йилда 2 миллиард 500 миллион долларни ташкил қилгани диққатга сазовор. Экспорт ҳажми эса 2017 йилдагига нисбатан 13,5 баробар ошиб, 2025 йилда 435 миллион долларга етди.

Аҳоли ва тадбиркорлар учун берилган алоҳида имтиёзлар ҳақида айтсак, тадбиркорлар учун фойда солиғи, айланмадан олинадиган солиқ, юридик шахсларнинг мол-мулк ва ер солиғи ставкалари 2 карра камайтирилди. Ижтимоий солиқ 1 фоиз этиб белгиланди. Натижада 2023-2025 йилларда 17 мингдан ортиқ тадбиркор ихтиёрида 567 миллиард сўмдан зиёд маблағ қолди.

Бундан ташқари, Қорақалпоғистон учун лойиҳаларни амалга ошириш маркази, Тадбиркорликка кўмаклашиш дирекцияси, Қорақалпоғистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш жамғармаси фаолият юритмоқда. Ҳудудда 7 йил муддатга 14 фоизли, 2 йиллик имтиёзли давр билан кредитлар берилиши йўлга қўйилди. Саноат корхоналари учун электр энергиясидан 15 фоизли имтиёз берилиши натижасида 2500 дан ортиқ корхонанинг ҳар ойда ўртача 4-5 миллиард сўм маблағи тежалмоқда.

Бундай имкониятлар туфайли кичик бизнеснинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 2020 йилдаги 62,5 фоиздан 2025 йилда 65,5 фоизга кўтарилди. Саноатдаги улуши эса мос равишда 24,7 фоиздан 41,3 фоизга, хизмат кўрсатишда 52,2 фоиздан 74 фоизга, экспортда 21,6 фоиздан 43,7 фоизга етди.

Аҳолининг яшаш шароитини яхшилаш ва уй-жойга талабини қондириш мақсадида қилинаётган ишлар туфайли сўнгги тўрт йилда Оролбўйида 8749 хонадонли 224 та кўп қаватли уй фойдаланишга топширилди. 1734 фуқарога 53 миллиард 400 миллион сўмлик субсидия ажратилиб, бошланғич тўлови қоплаб берилди. Жорий йилда эса яна 4206 хонадонли 103 та кўп қаватли уй қурилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг алоҳида топшириғи асосида ҳукуматнинг тегишли қарори қабул қилиниб, ночор ҳолатдаги қарийб 18 минг 500 та хонадон янгидан қурилди ва таъмирланди. Шу тариқа оғир шароитда яшаётган 70 мингга яқин кишининг уй-жой шароити тубдан яхшиланди. Президент Администрацияси раҳбари Саида Мирзиёева Хўжайли туманидаги Саришингил, Жана Жап ва Кун нури маҳаллаларида термитдан зарар кўрган 147 та уйда яшаётган одамлар билан шахсан учрашиб, мулоқот қилди. Шундан кейин бу оилаларни бошқа жойга кўчириш учун бюджетдан 33 миллиард сўм ажратилди.

Тахиатош туманида ўтган асрнинг 50-йилларида ёғочдан вақтинчалик ётоқхона сифатида қурилган 5 та барак типидаги уйда яшовчи тўқсондан ортиқ оила ҳам талабга жавоб берадиган уйларга кўчирилди. Қўнғирот туманининг Бўстон ва Жаслиқ аҳоли пунктларида авария ҳолатидаги кўп қаватли турар жойларда яшовчи фуқароларга янги қурилган кўп қаватли уй-жойлар бепул топширилди.

Албатта, Қорақалпоғистоннинг чекка туман ва овулларидаги бундай улкан бунёдкорлик ишлари ҳудуднинг ижтимоий-иқтисодий қиёфасини тубдан ўзгартирмоқда. Шу ўринда яна бир мисолни келтириб ўтмоқчимиз. Нукус шаҳридан 440 километр, Қўнғирот тумани марказидан 340 километр олисда жойлашган Қорақалпоғистон посёлкаси мамлакатимизнинг шимолий дарвозасидир. Устюртнинг қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган бепоён текисликлари бағрида жойлашган ушбу овул ҳаётида Президентимизнинг 2018 йилда берган топшириғидан кейин туб ўзгаришлар рўй берди.

Хусусан, 25 та кўп қаватли уй, ички йўл ва йўлаклар таъмирланди. Кўчаларга ёритқичлар ўрнатилди. Ёш оилалар, кам таъминланган ҳамда ногиронлиги бўлган фуқаролар учун 24 та арзон уй-жой, божхона хизмати ходимлари ва чегарачилар учун хизмат уйлари барпо этилди.

Ҳудуддаги 41 километрли ичимлик сув тармоғи яхшиланди, 16 километр ички йўллар, 21 та трансформатор, 3 километр газ тармоғи ва 16 та газ тақсимлаш нуқтаси, метеостанция, темир йўл вокзалида таъмирлаш ишлари бажарилди, 2 та бекат қурилди.

Саккизта ижтимоий объект, жумладан, иккита умумтаълим мактаби, иккита мактабгача таълим ташкилоти, ўсмирлар спорт мактаби, коллеж, оилавий поликлиника биноси мукаммал таъмирланди. Ўтган асрнинг 90-йилларидан буён қаровсиз қолиб кетган клуб замонавий маданият саройига айлантирилди. Маҳаллада футбол ва болалар майдончаси барпо этилди. Тикув цехи ишга туширилиб, 80 хотин-қиз доимий даромад манбаи билан таъминланди. Бир сўз билан айтганда, ушбу олис чегара ҳудудда қилинган ишлар давлатимиз халқпарвар сиёсатининг яна бир амалий ифодаси бўлди.

Давоми 3-бетда

Сўнгги йиллардаги кенг кўламли иқтисодий ислоҳотлар муҳитини яхшилаш, иқтисодиётнинг очиқлигини таъминлаш инвесторлар ишончини мустаҳкамлашга хизмат қилди. Айнан шу жиҳат Ўзбекистоннинг инвестициялар учун алоҳида жозибадорлигини таъминлайди.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

2026 йил 2 май, 87-сон

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

СУНЪИЙ ИНТЕЛЛЕКТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ КЕНГАЙТИРИЛАДИ

Бошланиши 1-бетда

Хусусан, соғлиқни сақлашда инсульт ва кўкрак бези саратонини эрта аниқлаш, тиббий кўрик жараёнларини автоматик баёнлаштириш, рақамли тиббий ёрдамчи дастурларни жорий этиш; қишлоқ хўжалигида экинлар ҳосилдорлигини прогноз қилиш, фитосанитар хавфлар бўйича фермерларнинг хабардорлигини таъминлаш, яйловларнинг ҳолати мониторингини уюштириш; транспорт соҳасида йўл қопламалари ва темир йўл инфратузилмаси мониторингини ўтказиш, ҳайдовчини хавфли вазиятлардан огоҳлантириш, “ақлли” транспорт тизимларини ривожлантириш; қурилиш ва саноатда эса қонунбузарликларни аниқлаш, смета ҳужжатларини кўриб чиқиш муддатини қисқартириш, видеотаҳлил орқали ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш каби лойиҳаларни кенгайтириш назарда тутилган.

Инфратузилмани ривожлантириш билан бирга маҳаллий стартапларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли, айниқса, ёшларнинг рақамли кўникмаларини шакллантириш масалалари ҳам муҳокама қилинди. Бугунги кунда мамлакатимизда стартаплар сони 950 тага етган, бу ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 37,5 фоизлик ўсишни англатади. Венчур фондларнинг сони 22 тага етиб, экотизим қиймати эса 4,3 миллиард доллар деб баҳоланмоқда. Стартапларга киритилган инвестициялар ҳажми 132 миллион долларни ташкил этгани таъкидланди.

Жорий йилдан бошлаб стартаплар бўйича Президент танловининг мукофот жамғармаси АТ йўналишида 5 миллион долларга оширилгани, сунъий интеллект йўналишида эса 1 миллион долларлик янги танловлар жорий этилгани маълум қилинди. Шунингдек, “President AI Award”ни давлат бошқаруви, саноат ва тадбиркорлик, соғлиқни сақлаш, таълим, “яшил иқтисодиёт” ва агротехнологиялар каби 5 йўналишда ташкил этиш таклифи билдирилди.

2030 йилгача ахборот технологиялари соҳасида 300 минг ёшнинг бандлигини таъминлашга қаратилган чоралар ҳам кўриб чиқилди. Бунинг учун ҳудудларда рақамли экотизимни кенгайтириш, янги иш ўринларни яратиш, экспортбоп хизматлар кўламини ошириш ва стартапларнинг ўсиш нуқталарини кўпайтириш зарурлиги таъкидланди.

Шу муносабат билан Самарқанд, Наманган, Сирдарё ва Бухорода IT-Parkнинг янги филиаллари, Нурафшон шаҳрида эса рақамли R&D марказини ташкил этиш бўйича режалар ҳақида ахборот берилди. Нурафшон шаҳрида 7,3 гектар майдонда ташкил этиладиган мазкур марказ доирасида 6 та юқори технологияли лаборатория, сунъий интеллект учун 200 та GPUли ҳисоблаш маркази, стартап кампуси ва тижоратлаштириш марказини барпо этиш кўзда тутилган. Лойиҳанинг умумий қиймати 200 миллион долларни ташкил этиб, уни 2027-2031 йилларда амалга ошириш режалаштирилган.

Тақдимотда рақамли таълимни ривожлантириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди.

“5 миллион сунъий интеллект етакчилари” лойиҳаси доирасида 1 миллиондан ортиқ бошланғич курс тингловчилари, 300 мингдан зиёд ўрта босқич тингловчилари ва 1,5 минг профессионал даражадаги мутахассис тайёрланган айтилди. Энди мактабларда сунъий интеллект ва стартап хоналарини ташкил этиш таклиф қилинди.

Шу билан бирга, мактабларда рақамли инфратузилма ҳолати таҳлил қилинди. Ҳозирда 69 фоиз мактабларда Wi-Fi зонаси умуман мавжуд эмаслиги, 5 мингта компьютер синфи маънан эскиргани, 2 мингта мактабда эса бундай хоналар йўқлиги қайд этилди. Шу боис, 2030 йилгача 16 мингта компьютер синфхоналарини янгилаш, мактабларни бепул Wi-Fi нуқталари билан таъминлаш ва интернет тезлигини ошириш бўйича аниқ чоралар кўриш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда маҳаллий АТ ечимларидан фойдаланишни кенгайтиришга ҳам алоҳида урғу берилди. Давлат иштирокидаги корхоналар ва банклардаги дастурий маҳсулот ва ахборот технологиялари хизматларининг камида 45 фоизини маҳаллийлаштириш имконияти мавжудлиги қайд этилди. Шу муносабат билан давлат корхоналари ва банклар томонидан АТ хизматлар импорт қилинишида мажбурий тартибда Саноат кооперацияси ва давлат харидлари агентлиги билан келишиш тизимини жорий қилиш, буюртмаларни IT-Park резидентларига йўналтириш таклиф этилди.

Телекоммуникация инфратузилмаси ва тартибга солиш соҳасидаги ишларга ҳам тўхталиб ўтилди.

Кейинги йилларда аҳоли масканларининг телекоммуникация хизматлари билан қамрови 41 фоиздан 98 фоизга етган, умумий интернет ўтказиш қобилияти эса 65 баробар ошиб, 4,4 минг гигабит/секундга чиққан. Телерадиокоммуникация бозорини тартибга солиш, хизматлар сифатини мониторинг қилиш ва фойдаланувчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида алоҳида агентлик ташкил қилингани қайд этилди.

Тақдимотда телекоммуникация бозорини ҳар йили камида 10 фоизга ошириб, жорий йилда 27,5 триллион сўмга етказиш режалари кўриб чиқилди.

Киберхавфсизликни таъминлаш, давлат ахборот тизимларини интеграция қилиш ва рақамли ҳукумат платформасини мустаҳкамлаш масалалари ҳам муҳокама этилди. Давлат ахборот тизимларини фақат ягона рақамли ҳукумат платформаси орқали интеграция қилиш, киберхавфсизлик экспертизасидан ўтмаган тизимларни рақамли ҳукуматга улашни чеклаш, шунингдек, ахборот хавфсизлигини кучайтириш мақсадида ҳар икки йилда бир марта тўлиқ АТ-аудит ўтказиш зарурлиги қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари сунъий интеллект ва рақамлаштириш бугунги кунда фақат технологик янгиланиш эмас, балки иқтисодиёт самарадорлиги, давлат бошқаруви сифати, хизматлар қулайлиги, экспорт салоҳияти ва мамлакат рақобатбардошлигини белгилайдиган стратегик йўналиш эканини таъкидлади. Соҳадаги ишларни янги босқичга олиб чиқиш юзасидан мутасаддиларга тегишли топшириқлар берилди.

ЎзА

Лея ГУТИЭРРЕС: “ЎЗБЕКИСТОН ИНВЕСТОРЛАР УЧУН ТОБОРА ЖОЗИБАДОР БЎЛИБ БОРМОҚДА”

Бошланиши 1-бетда

Энг муҳими, мамлакат ҳукумати ҳар йилги йиғилишни Ўзбекистонда ўтказишга юқори даражадаги сиёсий содиқликни кўрсатди.

— Ўзбекистон ОТБнинг Марказий Осиёдаги энг йирик ҳамкорларидан бири бўлиб қолмоқда. Икки томонлама ҳамкорликнинг асосий устувор йўналишлари нималардан иборат? Шунингдек, Ўзбекистоннинг инвестициялар учун жозибадорлигига хизмат қилувчи омиллар ҳақида гапириб берсангиз.

— Ўзбекистон ОТБнинг Марказий Осиёдаги энг йирик ва стратегик аҳамиятга эга ҳамкорларидан ва бу ҳамкорлик барқарор ҳамда инклюзив ривожланишга умумий содиқликка асосланади. ОТБ ва Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорлик 2024-2026 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик стратегиясида мустаҳкамланган.

Асосий устувор йўналишларга инсон капиталини жалб этиш, иқлим ўзгаришларига чидамлиликни ошириш, давлат хизматлари сифати ва самарадорлигини ошириш киради. Ўзбекистоннинг инвестициявий жозибадорлигига келсак, у қатор кучли фундаментал омилларга таянади.

Мамлакатнинг катта қисми ёшлардан иборат, уларнинг кўпи 30 ёшдан кичик. Бундан ташқари, Ўзбекистон Марказий Осиёнинг қоқ марказида жойлашган бўлиб, энергетика, транспорт ва саноат каби соҳаларда салмоқли салоҳиятга эга.

Сўнгги йиллардаги кенг кўламли иқтисодий ислоҳотлар муҳитини яхшилаш, иқтисодиётнинг очиқлигини таъминлаш инвесторлар ишончини мустаҳкамлашга хизмат қилди. Айнан шу жиҳат Ўзбекистоннинг инвестициялар учун алоҳида жозибадорлигини таъминлайди.

— Ўзбекистон Марказий ва Жанубий Осиё ўртасидаги муҳим транспорт-логистика тугуни. ОТБ яқин йилларда қайси минтақавий инфратузилма лойиҳаларини энг истиқболли деб ҳисоблайди?

— Биз учун Ўзбекистон Марказий Осиёни Жанубий Осиё, шунингдек, Кавказ ва ғарбий йўналишлар билан боғлайдиган транспорт-логистика маркази сифатида муҳим ўрин тутади. Минтақавий боғлиқлик ОТБнинг мамлакатдаги фаолиятининг устувор йўналишларидан.

Энг истиқболли минтақавий инфратузилма ташаббуслари ҳақида гапирсак, булар, аввало, Марказий Осиёда минтақавий иқтисодий ҳамкорлик дастури — CAREC доирасидаги лойиҳалардир. CAREC доирасида савдони кенгайтириш, саёҳат вақтини қисқартириш ва трансчегаравий алоқаларнинг барқарорлигини оширишга ёрдам берадиган транспорт йўлакларини ривожлантириш ва модернизация қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Бундай лойиҳалардан бири CAREC-2 автомобиль йўлагини ривожлантиришдир. Хусусан, Ўзбекистон ғарбидаги Бухоро ва Нукус ўртасидаги А-380 автомобиль йўлининг муҳим қисмини реконструкция қилишни назарда тутувчи барқарорликни ошириш ва модернизация қилиш лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Мазкур ҳудуд стратегик аҳамиятга эга. Чунки CAREC-2 йўлаги Ўзбекистонни Қозоғистон, Туркманистон, Афғонистон ва ундан кейин Жанубий Осиё, Каспий минтақаси, жумладан, Ўрта йўлак деб номланувчи Транскаспий йўналиши билан боғлайди.

Ушбу лойиҳа йўлни оддий реконструкция қилиш доирасидан ташқарида. У иқлимга чидамли муҳандислик ечимлари, “ақлли” транспорт тизимлари, ҳаракат ва ўқ юкламасини бошқаришнинг замонавий механизмларини жорий этишни қамраб олади. Буларнинг барчаси ўсиб бораётган савдо оқими ва иқлим муаммолари шароитида йўлакнинг ишончлилиги ва самарадорлигини таъминлайди.

— Марказий Осиё иқлим ўзгариши оқибатларига энг кўп таъсир кўрсатадиган минтақалар қаторига киради. ОТБ Ўзбекистонда қандай иқлим лойиҳаларини амалга ошириш ёки кенгайтиришни режалаштирмоқда?

— Дарҳақиқат, Марказий Осиё иқлим ўзгариши оқибатларига энг кўп таъсир кўрсатувчи минтақалардан. Гап ҳароратнинг кўтарилиши, сув ресурслари тақчиллиги кучайиши ва экстремал об-ҳаво ҳодисалари кўпайиши ҳақида бормоқда. Шу муносабат билан иқлим муаммоларини ҳал қилиш ОТБнинг Ўзбекистондаги фаолиятининг асосий устувор йўналишларидан биридир.

Иқлим ўзгаришини қўллаб-қувватлашда таъсирларни юмшатиш ва мослашишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Юмшатиш чоралари доирасида ОТБ қайта тикланадиган энергия, жумладан, қуёш ва шамол энергияси лойиҳаларига сармоя киритишни кенгайтирмоқда. Шунингдек, энергия самарадорлигини оширишга кўмаклашилмоқда. Бу чора-тадбирлар бир вақтнинг ўзида мамлакатнинг энергетика хавфсизлигини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Қуёш ва шамол энергетикаси бўйича йирик лойиҳаларни амалга ошириш билан бирга электр тармоқлари самарадорлигига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Қайта тикланувчи энергия манбаларидан тўлиқ фойдаланиш учун ишончли ва барқарор энергия тизими зарур бўлиб, бу борада ҳам ишлар фаол бажарилмоқда.

Иқлим ўзгаришларига мослашиш ҳам аҳамиятга эга. Сув ресурсларини бошқариш, қишлоқ хўжалиги ва шаҳарларни ривожлантириш соҳаларида барқарорликни оширишга қаратилган лойиҳалар амалга оширилмоқда. Хусусан, суғориш тизимларини модернизация қилиш, сув тошқинларидан ҳимояни кучайтириш, транспорт ва коммунал инфратузилмага иқлимга чидамли ечимларни жорий этиш шулар жумласидан.

Бундан ташқари, ОТБ Ўзбекистон ҳукумати билан иқлимга йўналтирилган режалаштириш ва институционал ривожланишни такомиллаштириш бўйича ҳамкорлик қилмоқда.

— ОТБ анъанавий равишда инсон капиталини ривожлантиришни қўллаб-қувватлаб келади. Ўзбекистонда яқин йилларда таълим, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматлар соҳасида қандай лойиҳаларни амалга ошириш мумкин?

— Ўзбекистонда аҳолининг ярмидан кўпи 30 ёшгача. Бу инклюзив ва узоқ муддатли ўсишни таъминлаш учун таълим, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий хизматларга сармоя киритишни талаб қилади. Бундай демографик тузилма “демографик дивиденд” деб аталади ва мамлакат келажаги учун катта имкониятлар эшигини очади.

Таълим соҳасида ОТБ ўқитиш сифатини ошириш, кадрлар тайёрлаш тизимини бозор ва замонавий иқтисодиёт талабларига мослаштиришга катта эътибор қаратмоқда. Бу техник ва касб-ҳунар таълимини қўллаб-қувватлаш, рақамли таълимни ривожлантириш, таълим тизими ва меҳнат бозори ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашни қамраб олади.

STEAM таълими — фан, технология, муҳандислик ва математикани ривожлантириш алоҳида йўналишга айланмоқда. Таълим муҳитини яхшилаш, ўқитувчиларнинг малакасини ошириш ва STEAM йўналишларидан фойдаланиш имконини кенгайтириш, айниқса, ёшлар, шунингдек, хотин-қизлар учун ташаббуслар қўллаб-қувватланмоқда. Бу келажак чақириқларига тайёр кадрларни шакллантиришга замин яратади ҳамда инновациялар, унумдорлик ва рақобатбардошликни ривожлантиришга хизмат қилади.

Соғлиқни сақлаш инсон капиталини ривожлантиришнинг муҳим таркибий қисми бўлиб қолмоқда. Ҳозир ОТБ бирламчи тиббий-санитария ёрдами тизимини мустаҳкамлаш ва сифатли хизматлардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтиришни қўллаб-қувватламоқда. Устувор йўналишлар орасида соғлиқни сақлаш инфратузилмасини модернизация қилиш, рақамли ечимларни жорий этиш ҳамда тизимнинг жамоат саломатлиги ва иқлим ўзгариши хавфларига чидамлилигини ошириш бор.

— Берган маълумотларингиз учун катта раҳмат.

— Сизга ҳам ташаккур. Мазмунли суҳбат бўлди.

“Дунё” АА

КЕНГ КЎЛАМЛИ ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДАГИ МУҲИМ ҚАДАМ

ЧЕХИЯ МАТБУОТИ ИККИ ДАВЛАТ РАҲБАРЛАРИНИНГ ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ МУЗОКАРАЛАРИ ҲАҚИДА

Чехиянинг етакчи оммавий ахборот воситалари саҳифаларида Чехия Бош вазири Андрей Бабишнинг Озарбайжон ва Марказий Осиё мамлакатлари бўйлаб сафарининг якуний босқичи бўлган Ўзбекистонга расмий ташрифи кенг ёритилмоқда.

Чехия матбуотининг таъкидлашича, ташриф аниқ иқтисодий хусусиятга эга бўлиб, Чехиянинг минтақадаги мавқеини мустаҳкамлашга қаратилган.

“IDNES.cz” интернет ресурсининг ёзишича, ташрифнинг асосий воқеаси Тошкентда Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев билан музокаралар бўлиб, унда икки томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш истиқболлари муҳокама қилинди. Учрашувлар якунида томонларнинг савдо-иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашга интилишини тасдиқловчи қатор битимлар имзоланди.

Чехия оммавий ахборот воситалари ташрифнинг ишбилармонлик жиҳатига алоҳида эътибор қаратмоқда. “České noviny” хабарига кўра, Тошкентда икки давлат бош вазирлари Андрей Бабиш ва Абдулла Арипов иштирокида бизнес-форум бўлиб ўтди. Муҳокамалар марказида машинасозлик, транспорт ва туризм каби йўналишлар бўлиб, улар келгусидаги ҳамкорликнинг драйверлари сифатида кўриб чиқилмоқда. Таъкидланишича, Чехия томони минтақага инвестиция ва савдо иштирокини кенгайтиришга қаратилган нуфузли бизнес делегацияси ҳамроҳлигида келган.

Нашрларнинг алоҳида блоки йирик саноат шартномаларига бағишланган. Хусусан, “iROZHLAS.cz” ва “Ceske-novinky.cz” онлайн нашрлари “Škoda Group” иштирокидаги замонавий электропоездларни етказиб бериш ва уларга узоқ муддатли хизмат кўрсатиш тизимини яратишни назарда тутувчи келишувга эътибор қаратмоқда. Қиймати бир неча миллиард крон бўлган лойиҳа Ўзбекистон темир йўл инфратузилмасини модернизациялашга қўшилган ҳисса ва бир вақтнинг ўзида Чехия компанияларининг Марказий Осиёдаги янги бозорларга чиқиш имконияти ўлароқ баҳоланмоқда.

“Forum24.cz” портали ҳам икки томонлама муносабатларнинг иқтисодий динамикасини қайд этиб, сўнгги йилларда Чехиянинг Ўзбекистонга экспорти ҳажми деярли уч баравар ошганини таъкидлади. Шу нуқтаи назардан, Андрей Бабишнинг ташрифи Чехия маҳсулотлари ва технологияларини, биринчи навбатда, машинасозлик, транспорт ечимлари ва соғлиқни сақлаш соҳаларида янада илгари суриш воситаси сифатида кўрилмоқда.

“EuropeSays” нашри ташрифни Чехиянинг Марказий Осиёда иқтисодий иштирокини мустаҳкамлаш бўйича узоқ муддатли сиёсатининг бир қисми сифатида баҳолаб, кенгроқ контекстга эътибор қаратган. Нашрда Праганинг нафақат экспорт ва инвестицияларни ошириш, балки Чехия бизнесининг минтақанинг истиқболли бозорларидаги мавқеини мустаҳкамлаш истаги таъкидланган.

Чехия оммавий ахборот воситалари нашрлари таҳлили шуни кўрсатадики, Чехия Бош вазирининг Ўзбекистонга ташрифи амалий натижаларга, саноат кооперациясига ва иқтисодий ҳамкорликни кенгайтиришга эътибор қаратган ҳолда икки томонлама шерикликни ривожлантиришда муҳим қадам сифатида қабул қилинмоқда.

“Дунё” АА

Прага

Муносабат

Сўнгги йилларда Ўзбекистон ташқи сиёсатида очиқлик, прагматизм ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик тамойиллари устувор аҳамият касб этмоқда. Айниқса, Европа давлатлари билан алоқаларни янги босқичга олиб чиқиш, илғор технологиялар, инвестициялар ва замонавий бошқарув тажрибасини жалб этишга қаратилган сиёсат мамлакатимиз тараққиётида муҳим омилга айланмоқда. Бу жараёнда давлатлараро муносабатларни фақат дипломатик мулоқот доирасида эмас, балки иқтисодий, технологик ва гуманитар соҳаларда ҳам чуқурлаштиришга алоҳида эътибор қаратиляпти.

ЎЗАРО АЛОҚАЛАР ИНСТИТУЦИОНАЛ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Шу маънода, Чехия билан муносабатлар алоҳида аҳамиятга эга. Зеро, Чехия Европа Иттифоқининг саноати ривожланган давлатларидан бири, машинасозлик, энергетика, фармацевтика, юқори технологиялар ва муҳандислик соҳаларида катта салоҳият мавжуд. Ушбу давлатнинг технологик имкониятлари, экспортга йўналтирилган иқтисодиёти ва инновацион ечимлари Ўзбекистон учун муҳим ҳамкорлик манбаи ҳисобланади. Шу билан бирга, Чехиянинг Европа бозорларига чиқишдаги ўрни мамлакатимиз ишлаб чиқарувчилари учун янги имкониятлар эшигини очади.

Глобал иқтисодий шароитда юқори қўшилган қийматга эга маҳсулотлар ишлаб чиқариш, саноат кооперациясини ривожлантириш ва экспорт географиясини кенгайтириш устувор вазифалардан бирига айланиб бораётган бугунги кунда Чехия билан ҳамкорлик ана шу мақсадларга эришишда муҳим стратегик йўналиш сифатида намоён бўлмоқда.

Бу жараёнларнинг мантиқий давоми сифатида Чехия Республикаси Бош вазири Андрей Бабишнинг Ўзбекистонга расмий ташрифи икки давлат ўртасидаги муносабатларни янги босқичга олиб чиққан муҳим воқеа бўлди. Кўксарой қароргоҳида олий даражада ўтган музокаралар давомида сиёсий мулоқот билан бир қаторда иқтисодий ва технологик ҳамкорликни чуқурлаштиришга қаратилган аниқ йўналишлар белгилаб олинди.

Комила КАРОМОВА,
Олий Мажлис Сенати аъзоси

Музокаралар чоғида таъкидланганидек, сўнгги йилларда икки давлат ўртасидаги алоқалар изчил ривожланиб, товар айирбошлаш ҳажми қарийб икки баробар ошган. Бугунги кунда мамлакатимизда Чехия капитали иштирокида ўнлаб қўшма корхона фаолият юритмоқда. Энди ушбу ҳамкорликни сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқиб, ўзаро савдо ҳажмини 1 миллиард долларга етказиш вазифаси қўйилди.

Айниқса, машинасозлик, “яшил” энергетика, геология, кимё ва фармацевтика каби соҳаларда технологик ҳамкорликни йўлга қўйиш бўйича келишувлар иқтисодиётимизни диверсификациялаш ва саноатни модернизациялашда муҳим аҳамиятга эга. Шу билан бирга, “ақлли” шаҳарлар, рақамлаштириш ва муҳандислик соҳаларидаги ҳамкорлик истиқболлари замонавий тараққиёт тенденцияларига тўлиқ мос келади.

Ташриф доирасида имзоланган Кенгайтирилган ҳамкорликни илгари суриш тўғрисидаги қўшма декларация ҳамда иқтисодий, илмий-технологик ва инфратузилмавий соҳаларни қамраб олган қатор битимлар икки давлат муносабатларини институционал жиҳатдан мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Музокаралар давомида маданий-гуманитар йўналишда ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилгани диққатга сазовор. Таълим соҳасида қўшма дастурлар, академик алмашинувлар, маданият ва кино кунлари, туризмни ривожлантириш бўйича келишувлар халқларимиз ўртасидаги ўзаро ишонч ва яқинликни янада мустаҳкамлайди. Бу эса давлатлараро муносабатларнинг энг барқарор ва узоқ муддатли асосини шакллантиради.

Чехия Бош вазирининг Ўзбекистонга расмий ташрифи нафақат икки давлат ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлади, балки уни стратегик шериклик даражасига олиб чиқиш учун мустаҳкам замин яратди. Энг муҳими, ушбу ҳамкорлик инновация, технология ва юқори қўшилган қийматга асосланган янги иқтисодий моделни шакллантиришга хизмат қилади.

Бугунги кунда Ўзбекистон ташқи сиёсатидаги очиқлик ва ишончли шериклик тамойиллари халқаро майдонда ўз самарасини бермоқда. Чехия билан муносабатларнинг янги босқичга кўтарилиши эса бу сиёсатнинг амалий натижасидир. Мазкур ҳамкорлик келгусида нафақат иқтисодий ўсиш, балки илм-фан, таълим ва инновацион тараққиёт учун ҳам янги имкониятлар эшигини очади.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Орол денгизи очиқ осмон остидаги илмий лабораторияга, янги илмий-амалий ғоя ва ишланмалар яратиладиган инновацион ҳудудга айланиб бормоқда.

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz.uz_news

3

2026 йил 2 май, 87-сон

Ягона Ватан, ягона халқ бўлиб, янги ҳаёт ва келажак яратамиз!

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН — ЯНГИЛАНИШ, УЛКАН БУНЁДКОРЛИК ВА ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР ДИЁРИ

Президентимиз ташаббуси билан Оролбўйи ҳудудини барқарор ривожлантириш ва Орол денгизининг қуриган тубида яшил қоплама — ҳимоя ўрмонлари барпо этиш борасида қилинаётган ишлар хусусида

Турсинхан ХУДАЙБЕРГЕНОВ, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Оролбўйи минтақасини барқарор ривожлантириш масалалари бўйича маслаҳатчиси

Бошланиши 1-бетда

Ҳудудда йўлларни обод қилишга ҳам жиддий эътибор қаратилмоқда. Хусусан, Қорақалпоғистонда кейинги 5 йилда 6579 километр узунликдаги йўлларда қурилиш-реконструкция ва таъмирлаш ишлари бажарилди. Жумладан, 2533 километр асфальт ва бетон йўлларда қурилиш ва таъмирлаш ишлари бажарилган бўлса, 4046 километр йўлга шағал ётқизилди.

“Қўнғирот — Бейнов” автомобиль йўлининг 240 километр қисмига цемент-бетон қопламаси ётқизилгани нафақат Оролбўйи ҳудуди, балки мамлакатимиз ҳаётидаги улкан воқеалардан бири бўлди. Амударё устида темир йўл ва автомобиль йўлидан иборат йирик қўшма кўприк қурилиб, фойдаланишга топширилиши билан қорақалпоғистонлик ва хоразмликларнинг асрий орзуси ушалди.

Кейинги 9-10 йилда ижтимоий соҳада ҳам кенг кўламли ислоҳотлар амалга оширилди. Хусусан, давлат қарамоғидаги 264 та болалар боғчасида қурилиш ва реконструкция ишлари бажарилиб, қамров 2016 йилдаги 25 фоиздан 84 фоизга етказилди ва Қорақалпоғистон бу борада энг илғор ҳудудлардан бирига айланди.

Шунингдек, 224 та мактаб қурилгани ва мукаммал таъмирланган ҳисобига минглаб янги ўқувчи ўрни очилди, уч сменали ўқиш тўлиқ тугатилди.

Ислоҳотлар бошланганидан буён ҳудуддаги олийгоҳлар сони 6 тадан 11 тага етказилди. Олий таълим муассасаларига қабул кўрсаткичи 2016 йилдаги 9 фоиздан 55 фоизга кўтарилди. Буларнинг барчасида қорақалпоғистонлик ёшлар учун ажратилаётган қўшимча квоталар муҳим асос бўлмоқда. Ҳудудда ишлаб чиқариш кўлами кенгайиши натижасида кадрларга талаб ошди. Шу туфайли Президентимизнинг фармонига асосан 2022-2023 ўқув йилидан бошлаб ҳозирга қадар қорақалпоғистонлик ёшлар учун қўшимча 30 минг 700 ўрин ажратиб берилди.

Оролбўйида 2023-2025 йилларда 253 миллиард 395 миллион сўм ҳисобидан 67 та соғлиқни сақлаш объектида қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилди. Тиббиёт ривожига қаратилаётган эътибор натижасида аҳоли ўртасида касалликларни эрта аниқлаш ва ўлим даражасини бир неча марта камайтиришга эришилди. Нафас олиш тизими касалликлари камайиши кузатилмоқда. Жумладан, бирламчи касалланиш 2022 йилда ҳар 100 минг аҳолига нисбатан 42 минг 449 нафарни ташкил этган бўлса, бугунга келиб бу кўрсаткич 33 минг 294 нафарга тушди. Нафас олиш тизими бўйича умумий касалланиш эса 100 минг аҳолига 14 минг 798 нафарни ташкил этган бўлса, ҳозир 10 минг 50 нафарга тушди. Эътиборлиси, бундай ижобий ўзгариш муттасил сақланиб турибди.

Давлатимиз раҳбарининг “Маданият Мўйноқдан бошланади” деган, эзгу ташаббуси асосида туманда рўй бераётган ўзгаришлар кишини қувонтиради. Илгари умидсиз ва истиқболсиз бир ҳудуд сифатида қаралган Мўйноқ бугун янги имкониятлар ва тараққиёт ҳудудига айланди. Қисқа муддатда туманнинг меъморий қиёфаси янгиланди, инфратузилма сезиларли даражада яхшиланди, кўплаб ишлаб чиқариш корхоналари ташкил этилди.

Бўзатов қайта ташкил этилган пайтда туман маркази ташландиқ ҳолга келиб қолганди. Бу ердаги бунёдкорлик ишлари натижасида бугун ҳудуд Оролбўйидаги энг сўлим ва обод масканлардан бирига айланди.

Президентимиз фаолиятининг илк даврларидан Орол денгизи қуриши билан боғлиқ муаммоларни бартараф этишга катта эътибор қаратиб келмоқда. Давлатимиз раҳбари 2018 йил ноябрда Қорақалпоғистон Республикасига ташрифи давомида олим ва мутахассислар билан учрашиб, қуриган денгизнинг салбий таъсирини камайтириш бўйича атрофлича фикр алмашган эди. Пировардида денгиз ўрнида яшил қоплама — ҳимоя ўрмонлари барпо этиш юзасидан мутасаддиларга тегишли кўрсатма ва топшириқлар берганди.

Ўша йилнинг декабридан эътиборан юртимиз бўйлаб янги ҳаракат бошланди. Мамлакатимизнинг барча ҳудуди вакиллари, Фавқулодда вазиятлар ва Қишлоқ хўжалиги вазирликлари тизими ходимлари, ўрмончилар айни қиш чилласида, 25-30 даражали совуққа қарамай, амалий ишларга киришди.

Биринчи мавсумнинг ўзида 1 миллион 125 минг гектар майдонда қумни ушлаб қолиш ва намликни сақлаб туриш учун ер тайёрлаш ишлари бажарилди. 461 минг гектар ерга саҳро шароитига мос саксовул, черкез, қандим, қорабароқ каби ўсимликлар экилди.

Шу ўринда таққослаш учун битта мисол келтирамиз. 1984-2018 йилларда, яъни 34 йил давомида Оролбўйи ҳудудидаги 350 минг гектар майдонда ўрмон барпо этилган бўлса, 3-4 ойдаёқ ушбу майдондан 111 минг гектар кўп яшил қоплама ташкил қилинди. Бу том маънодаги тарихий воқеа, Оролбўйида янги даврнинг бошланиши эди. Президентимиз

ишларнинг кўлами ва молиявий манбаси аниқ белгилаб берилаётгани муҳим амалий аҳамиятга эга.

Ўтган йилларда Оролга янги ҳаёт бахш этишга қаратилган ишлар умумхалқ ҳаракатига айланди. Бунда Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, қишлоқ хўжалиги ходимлари ва ўрмончилар билан бирга ёшлар, нуронийлар, зиёлилар, санъаткорлар, депутатлар, бир сўз билан айтганда, бутун халқимиз фаол иштирок этмоқда. Қуриган денгиз туби кўп миллатли халқимизнинг мардлик ва матонат, ҳамжиҳатлик ва меҳр-оқибат мактабига айланди.

Кузатув ва ҳисоб-китобларга кўра, 2018-2025 йилларда экилган ўсимликларнинг ўртача кўкарувчанлиги 55-60 фоизни ташкил этмоқда. 2019-2020 йилларда барпо этилган ўрмонларда саксовулнинг бўйи ўртача 2-3 метрга етган. Ҳозир ўсимликларнинг уруғ тугиб, ён-атрофга сочилиш — табиий тикланиш жараёни кузатилмоқда.

> **Ҳозиргача 2 миллион 97 минг гектар майдонда чўл ўрмони пайдо бўлди. Бунинг учун 8500 тоннага яқин чўл ўсимликлари уруғи экилди. Натижада ҳудудда илгари тез-тез кузатиладиган қум-чанг бўрони кескин камайди, ҳаво таркибидаги майда қум зарралари миқдори эса 70-75 фоиз пасайган.**

Мамлакатимиз етакчиси Қорақалпоғистонга ҳар бир ташрифида Орол денгизида қилинаётган ишлар билан танишишга алоҳида вақт ажратади. Денгиз тубидаги ишлар давлатимиз раҳбарининг доимий эътибори ва назоратида. Қандай учрашув, мулоқот бўлмасин, доим ишлар қандай кетаётгани тўғрисида сўрайди.

Президентимиз 2022 йил февралда Орол денгизи тубида қилинаётган ишлар билан бевосита танишди, “етмишинчи километр” деб шартли белгилаб олинган ҳудудни бориб кўрди. Айтиш мумкинки, барқ уриб кўкараётган саксовуллар билан “гаплашди” ва “дилдлашди”. Бамисоли фарзандининг камолини кўрган ота каби хурсанд бўлди. Атроф-муҳит муҳофазаси, Оролбўйида яшаётган аҳолининг саломатлиги, турмуш шароити билан боғлиқ ушбу ишларни бир муддат ҳам тўхтатмаслик, зарур маблағ ва воситаларни ажратиш юзасидан қўшимча кўрсатма ва топшириқлар берди.

Ана шундай эътибор туфайли Оролда бажарилаётган ишларнинг ижобий натижалари аллақачон намоён бўла бошлаган. Ҳозиргача 2 миллион 97 минг гектар майдонда чўл ўрмони пайдо бўлди. Бунинг учун 8500 тоннага яқин чўл ўсимликлари уруғи экилди. Натижада ҳудудда илгари тез-тез кузатиладиган қум-чанг бўрони кескин камайди, ҳаво таркибидаги майда қум зарралари миқдори эса 70-75 фоиз пасайган. Ёғингарчилик миқдори ошиши кузатилмоқда. Жорий йил февралда Мўйноқда ёғин миқдори ўртача меъёрга нисбатан 196 фоиз кўп бўлди. Орол тубига март ойида ҳам қор ёғди.

Оролнинг қуриган тубида қилинаётган ишлар халқаро ҳамжамият томонидан кенг эътироф этилмоқда. Хусусан, БМТ Бош котиби ўринбосари, БМТнинг Чўлланишга қарши конвенцияси ижрочи котиби Иброҳим Тиау 2023 йилда ушбу ҳудудда бўлиб, кўрганларидан ҳайратини яшира олмади. Иброҳим Тиау Ўзбекистоннинг яшил оламни қайта тиклаш борасидаги ташаббуслари ва эришаётган ютуқлари жиддий эканини таъкидлаб, мамлакатимиз ер деградациясининг олдини олиш, ерларни қайта тиклаш бўйича етакчи давлатлар қаторига киргани, амалий ҳаракатлари Орол ҳудудида янги экологик тизим яратиш борасидаги тажрибасини юксак эътироф этгани бежиз эмас, албатта.

Бу ноёб тажриба қўшни мамлакатларда ҳам катта қизиқиш уйғотмоқда. Мисол учун, 2020 ва 2024 йилларда қозоғистонлик олим ва мутахассислардан иборат илмий гуруҳ ўзаро тажриба алмашиш учун ушбу ҳудудда бўлди. Кўкаламзорлаштириш бўйича лойиҳа натижалари уларни ҳайратга солди. Самолёт ёрдамида сепилган уруғларнинг юқори унувчанлиги улар учун муҳим янгилик бўлганини алоҳида қайд этди.

Қозоғистон делегацияси юртимизда тўпланган тажрибани яқиндан ўрганиб, чўлланиш муаммосини ҳал қилишда янги билим ва имкониятларга эга бўлди. Келгусида улар ўз мамлакатининг жанубий қисмидаги чўл ҳудудларда қумнинг ҳаракатланишига тўсқинлик қиладиган “яшил камар”ни яратиш бўйича қўшма лойиҳани амалга оширишни режалаштирмоқда.

Ўтган йили Оролда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг илмий-тадқиқот станцияси иш бошлади. У ерда олим ва мутахассислар шўрланган тупроқ унумдорлигини тиклаш, шўрга чидамли ўсимликлар ривожланиши ва чангланишини кузатиш, тупроқ, қум кўчиши, сув ва иқлим ўзгаришлари каби жараёнларни таҳлил қилиш билан шуғулланади.

Мутахассисларнинг айтишича, станция Оролбўйи ҳудудида экотизимни тиклашга қаратилган янги илмий ёндашувларни синовдан ўтказиш, олинган натижаларни тизимли таҳлил қилиш ва уларни амалиётга жорий этиш имконини беради. Бу эса минтақанинг узоқ муддатли экологик барқарорлигини таъминлашда муҳим илмий платформа бўлиб хизмат қилади.

2026 йилда 215 минг гектар майдонда яшил қоплама барпо этиш белгиланган бўлса, ундан кўпроқ — 231 минг 530 гектар майдонга 690 тонна саксовул ва бошқа ўсимликлар экилди. Ушбу тадбирларга ўрмон хўжалигининг 622 ишчиси, 730 та махсус техника ва агрегат, 2 та самолёт жалб этилди.

Хуллас, ҳозир Орол денгизи очиқ осмон остидаги илмий лабораторияга, янги илмий-амалий ғоя ва ишланмалар яратиладиган инновацион ҳудудга айланиб бормоқда.

Аҳамиятлиси, бу ерда бўй чўзаётган янги ўрмонлар бағрида халқаро илмий анжуманлар, дўстлик ва сайёҳлик фестивалларини, ёшлар иштирокида турли-туман тадбирлар, уч авлод учрашувларини ўтказиш анъана тусига кирмоқда.

Яқинда Қозоғистоннинг Остона шаҳрида Оролни қутқариш халқаро жамғармаси таъсисчи давлатлари раҳбарлари кенгаши мажлиси бўлиб ўтди. Унда Президентимиз 2027-2029 йилларда Оролни қутқариш халқаро жамғармаси президенти этиб сайланди. Кенгаш мажлисида давлатимиз раҳбари томонидан иқлим ўзгариши ва сув тақчиллиги кучайиб бораётган шароитда жамғарма фаолияти самарадорлигини ошириш ва унинг ролини кучайтиришга қаратилган қатор амалий ташаббуслар илгари сурилди. Бу Орол денгизи ҳавзасида экологик вазиятни яхшилаш, сув ресурсларини бошқариш ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этиш бўйича қилинаётган ишлар нафақат мамлакатимизда, қолаверса, минтақамизда ҳам тизимли давом этишини англатади.

Умуман, Қорақалпоғистон нуфузли халқаро форумлар, ранг-баранг маданий тадбирлар тез-тез ўтказиладиган маданият ва санъат марказига айланиб бормоқда. Мисол учун, Бўзатов туманида 2021 йилдан буён ташкил этиб келинаётган “Ёшлар овози” фестивали кўп миллатли мамлакатимиз ёшларини бирлаштираётгани билан ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Ўтган йил апрелда яна бир йирик тадбир — Орол маданият саммити муваффақиятли ўтказилди. Ушбу анъанавий форум Оролбўйи ҳудудида қулай табиий муҳит яратиш, ҳудуднинг ноёб маданияти ва тарихий меросини асраб-авайлаш ҳамда кенг оммалаштириш, ушбу йўналишларда илмий тадқиқот ишлари, инновацион лойиҳалар ва ижодий ташаббусларни амалга ошириш учун халқаро ҳамкорлик ва мулоқотни кенгайтиришга хизмат қилади.

Президентимиз ташаббуси билан 2024 йили Нукус шаҳрида дунёда энг катта қорақалпоқ ўтови қад ростлади ва “Гиннеснинг рекордлар китоби”га киритилди. Ўтган йили эса қорақалпоқ халқининг миллий чолғу асбоби — қўбиз, жировчилик санъати ҳамда қора уйнинг ЮНЕСКО маданий мероси рўйхатига киритилгани қорақалпоқ маданияти ва анъаналарига кўрсатилаётган эътибор ифодасидир.

Ўтган йили Нукус шаҳридан 130 километр узоқликдаги улуғвор Бурҳитов этагида бунёд этилган ўзбек, қорақалпоқ, қозоқ, туркман, бир сўз билан айтганда, туркий халқларнинг қадимий маданияти ва турмуш тарзини ўзида ифода этган этноовул мажмуаси сайёҳлар энг кўп келадиган масканлардан бирига айланди.

Шунингдек, Элликқалъа туманидаги “Ақчакўл” сайёҳлик рекреацион зонаси, Тахтакўпир туманидаги Қоратерен дам олиш мажмуасида улкан бунёдкорлик ишлари бажарилди ва сайёҳлар учун барча шароитга эга янги туризм объектлари пайдо бўлди.

Бундай йирик лойиҳалар натижасида ҳудуднинг сайёҳлик салоҳияти изчил ошиб бормоқда. Хусусан, 2021 йилда Қорақалпоғистонда 61 та меҳмонхона фаолият юритган бўлса, бугун қарийб 2 баробар кўпайиб, 109 тага етди. 2021 йилда хорижлик сайёҳлар сони 20 минг нафарни ташкил этган бўлса, ўтган йили 400 минг нафардан ошди.

Бугун иқтисодиётни барқарор ривожлантириш, аҳоли турмуш шароитини яхшилашга қаратилган бундай ишлар бошқа соҳаларда ҳам бажарилмоқда. Хусусан, Қораўзак туманидаги “Тебинбулоқ” кони негизида йилига 58 миллион тонна темир рудасини қазиб олиш қувватига эга завод қурилиши қизғин давом этмоқда.

Аҳоли, айниқса, иқтисодиёт тармоқларининг энергия ресурсларига талабини таъминлаш мақсадида Қўнғирот, Қораўзак ва Беруний туманларида дунёга машҳур “ACWA Power” компанияси билан ҳамкорликда қувватги 7200 мегаваттли йирик шамол электр станциялари барпо этилмоқда. Қўнғирот ва Мўйноқ туманларида нефть-газ соҳасида умумий қиймати 200 миллион долларлик 4 та лойиҳа амалга оширилляпти.

Жаҳон банки инвестицияси ҳисобидан Нукус шаҳрида канализация тармоқлари ва объектларида қурилиш-таъмирлаш ишлари бошланди. Худди шундай ишлар Тахиатош ва Хўжайли туманларида ҳам бажарилади.

Амударё, Беруний, Қораўзак, Қўнғирот ва Мўйноқ туманларида Осиё тараққиёт банки маблағи ҳисобидан ичимлик сув таъминотини яхшилашга қаратилган катта ҳажмдаги ишлар жадал кетмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Қорақалпоғистонни ҳар томонлама ривожлантириш, аввало, экологик инқироз оқибатларини юмшатиб, мураккаб вазиятда яшаётган аҳоли учун қулай шароитлар барпо этиш янги Ўзбекистон тараққиёти йўлидаги ислоҳотларнинг бош мақсадларидан бирига айланган. Барча янги ташаббус ва саъй-ҳаракатлар ушбу ҳудуд аҳолиси учун муносиб ҳаёт шароитларини яратишга қаратилган.

Давлатимиз раҳбарининг доимий эътибори ва ғамхўрлигини ҳис этиб яшаётган Қорақалпоғистон аҳли юксак марралар сари ишонч билан бормоқда. Бу эса ушбу диёрни экологик муаммолар гирдобида қолган ҳудуддан янгиланиш, бунёдкорлик, янги имкониятлар масканига айлантирмоқда.

УШБУ МАҚОЛАНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҲАМ ЎҚИШ УЧУН QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

yuz.uznews yuz.uz_news yuz.uz_news

Таҳлил

БАРҚАРОР ЎСИШДАН СИФАТЛИ ТРАНСФОРМАЦИЯГА

Бугун дунё иқтисодий жараёнлар кескин тезлашган, ўзаро боғлиқлик мисли кўрилмаган даражада кучайган янги босқичга қадам қўйди. Капитал оқими бир ҳудуддан бошқасига тобора тез кўчмоқда, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш моделлари тубдан янгиланмоқда. Рақобат энди нафақат маҳсулот сифати, балки иқтисодий тизимларнинг мослашувчанлиги орқали ҳам белгиланяпти. Шу жараёнлар таъсирида глобал иқтисодиёт ўсиш ва барқарорлик ўртасидаги нозик мувозанатни сақлашга интилмоқда.

Сўнгги йилларда жаҳон иқтисодиётида кузатилаётган беқарорликлар ушбу мувозанат қанчалик мураккаб эканини яққол намоён этади. Айрим ҳудудларда инфляция босими кучайиб бораётган бўлса, бошқа жойларда энергия ресурслари ҳамда логистика занжирларидаги узилишлар иқтисодий жараёнларнинг изчил ривожланишига тўсқинлик қилмоқда. Бу ҳолат ҳар бир давлат олдига икки муҳим вазифани қўяди: бир томондан ўсиш суръатини ошириш, иккинчи томондан иқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш.

Иқтисодий сиёсат мазмуни ҳам тобора янгича тус олмоқда. Илгари асосий эътибор ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтиришга қаратилган бўлса, бугун иқтисодий қарорлар узоқ муддатли барқарорлик, тизимли мувозанатни таъминлашга йўналтириляпти. Зеро, замонавий иқтисодиётда ўсишнинг ўзига етарли мезон сифатида қаралмайди — унинг сифати ва давомийлиги ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Айнан шундай мураккаб глобал шароитда Ўзбекистон ҳам ўз тараққиёт моделини изчил шакллантириб бормоқда. Мамлакатдаги иқтисодий ислоҳотлар тизимли ёндашувга таяниб, иқтисодиётни алоҳида соҳалар йиғиндиси сифатида эмас, балки ўзаро боғланган яхлит механизм сифатида ривожлантиришга хизмат қилаётир.

Шу йил 24 апрель куни давлатимиз раҳбари раислигида ўтказилган видеоселектор йиғилиши мамлакат иқтисодиётидаги ҳозирги ҳолат ва устувор йўналишларни аниқ белгилаб берди. Унда жорий йил биринчи чораги якунлари ҳар томонлама таҳлил қилинди. Ҳудудлар ва тармоқлар кесимидаги кўрсаткичлар ўзаро боғлиқ ҳолда кўриб чиқилди, йил якунигача қилиниши лозим бўлган вазифалар белгилаб олинди.

Расмий маълумотларга кўра, мамлакат иқтисодиёти биринчи чоракда 8,7 фоиз ўсган. Мазкур кўрсаткич иқтисодий фаоллик сезиларли даражада ошганини англатади. Бироқ бу рақамни фақат статистика сифатида эмас, балки кундалик ҳаёт билан боғлаб тушуниш муҳим.

Бу ўсиш, аввало, бозордаги ҳаракатда сезилади. Тадбиркорнинг савдоси яхшиланса, демак, аҳолининг харид қобилияти ортяпти. Ишлаб чиқаришдаги жонланиш эса корхоналарда фаоллик кучайганини ва маҳсулот ҳажми кўпайганини кўрсатади. Бу ҳолат минглаб инсонларнинг доимий иш билан таъминланишига замин яратади.

Саноат соҳасидаги 8 фоизли ўсиш иқтисодиётнинг асосий “ҳаракат двигатели” ҳисобланган ишлаб чиқариш кенгайганини англатади. Бу фақат завод ва корхоналар фаолияти билан бирга ишчиларнинг барқарор даромади, оилаларнинг иқтисодий ҳолати яхшиланиши дегани ҳамдир.

Хизматлар соҳасида кузатилган 16,1 фоизли ўсиш эса иқтисодиётда янги йўналишлар тез ривожланаётганини кўрсатади. Бугун такси хизмати, курьерлик, ахборот технологиялари ёки онлайн савдо билан шуғулланувчилар ҳам иқтисодий фаол иштирокчиларга айланган. Бу, айниқса, ёшлар учун янги имкониятлар кенгайганидан далолат. Илгари иш топа олмаган ёшнинг ҳозир даромад топиши ёки кичик дўкон очган тадбиркорнинг мижозлари кўпайиши — буларнинг барчаси иқтисодиётдаги ўсишнинг амалий натижасидир. Бу каби ўзгаришлар рақамларда тўлиқ акс этмаслиги мумкин, лекин айнан шу ҳолатлар иқтисодиётнинг ҳаракатини белгилайди.

Инфляция ва муҳит

Мутахассисларнинг таъкидлашича, иқтисодий ўсишнинг барқарорлиги кўп жиҳатдан нархлар даражаси қандай ўзгараётгани, яъни инфляция ҳолати билан чамбарчас боғлиқ. Инфляцияни фақат нархлар кўтарилиши сифатида эмас, балки бозордаги умумий ишонч, кутилмалар ва истеъмол хулқини шакллантирадиган омил деб ҳам тушуниш мумкин.

Жорий даврда инфляциянинг 7,1 фоизгача пасайиши иқтисодиётда вазият нисбатан барқарорлашаётганини кўрсатади. Инфляция таъсири ҳар бир инсоннинг кундалик ҳаётида сезилади. Даромад ва нархлар ўртасида мувозанат бузилса, одам ўз меҳнатининг қиймати пасайгандек ҳис қилади. Аксинча, нархлар барқарор бўлса, меҳнат натижаси реал ҳаётда акс этади ва инсон ўз даромадини аниқ сезади. Бу ҳолат жамиятда меҳнатга ишончни мустаҳкамлайди.

Бизнес нуқтаи назаридан қараганда, барқарор нархлар узоқ муддатли қарорлар қабул қилишни осонлаштиради. Нархлар тез ўзгариб турган муҳитда тадбиркорлар кўпроқ эҳтиёткорлик билан ҳаракат қилади, сармоя киритишни кечиктиради. Барқарор муҳитда эса янги лойиҳалар яратиш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва иш ўринлари очиш мумкин.

Оддий мисолларда ҳам бу яққол кўринади. Агар бозорда нархлар тез-тез ўзгариб турса, одамлар ҳатто кундалик эҳтиёж харидларини ҳам режасиз амалга оширади. Лекин нархлар нисбатан барқарор бўлса, оила бюджети аниқроқ режалаштирилади, харид маданияти ҳам мувозанатга тушади. Бу эса бутун иқтисодий жараёнга таъсир қиладиган кичик, лекин муҳим омил.

Таҳлилчилар фикрича, инфляциянинг пасайиши фақат иқтисодий кўрсаткич эмас, жамият кайфиятига таъсир этувчи омил ҳамдир. Чунки ишонч муҳити кучайганда одамлар фаолроқ ҳаракат қилади: янги иш бошлайди, сармоя киритади, ўқиш ва ривожланишга интилади. Бу эса иқтисодиётнинг табиий равишда жонланишига олиб келади.

Шу маънода, инфляция ва иқтисодий муҳит ўртасидаги боғлиқликни фақат рақамлар эмас, ҳаётдаги ўзгаришлар орқали тушуниш тўғрироқ. Чунки иқтисодий сиёсатнинг ҳақиқий самараси статистикада эмас, одамларнинг кундалик қарорларида ва уларнинг келажакка ишончида кўринади.

Инфляция барқарор жойда иқтисодиёт ҳам “нафас олади”. Бозорда хотиржамлик, оилада режалаштириш имконияти ва бизнесда аниқлик пайдо бўлади. Шу уч омил уйғунлашганда иқтисодий ўсиш рақамлардагина эмас, балки ҳаётнинг ўзида ҳам сезиларли бўлади.

Хорижий инвестициялар ва глобал ишонч

Мамлакат иқтисодиётининг барқарор ўсиши ташқи капитал оқими билан ҳам чамбарчас боғлиқ. Чунки хорижий инвестицияга фақат пул кирими эмас, балки бутун иқтисодий тизимга нисбатан ташқи дунё берган баҳо сифатида ҳам қаралади. Яъни инвесторлар қарорлари ортида рақамлардан кўра кўпроқ ишонч ва барқарорлик туради.

Жорий даврда 13,7 миллиард доллар миқдорида хорижий инвестиция кириб келгани Ўзбекистон бозорига ташқи қизиқиш сезиларли даражада ошганини кўрсатади. Мутахассислар фикрича, бу рақам фақат молиявий оқим эмас, балки ислоҳотлар самарасига берилган ишонч белгиси. Чунки йирик инвесторлар қарор қабул қилишдан олдин узоқ муддатли таҳлил, хавфларни баҳолаш ва сиёсий-иқтисодий барқарорликни ўрганади.

Кузатувлар ҳар бир инвестиция ортида глобал бозорнинг мамлакатга муносабати мужассамлигини кўрсатади. Агар иқтисодий муҳит тахмин қилинадиган бўлса, ҳуқуқий тизим аниқ ишласа ва ислоҳотлар изчил давом этса, ташқи капитал кириб келишга мойил бўлади.

Ҳаётда бу жараённи оддийгина тушунтириш мумкин. Агар бир инсон пулни хавфсиз ва барқарор жойга қўйса, у даромадни эмас, аввало, ишончни танлайди. Халқаро инвесторлар ҳам айнан шу тамойил асосида ҳаракат қилади. Улар учун муҳими “қайси мамлакатда сармоя хавфсиз ва барқарор ўсиш беради?” деган савол.

Шу нуқтаи назардан, хорижий инвестициялар мамлакат иқтисодиётининг ташқи дунё билан алоқаларини акс эттирадиган муҳим кўрсаткичдир. Инвестиция муҳити қанчалик очиқ ва шаффоф бўлса, ташқи капитал шунчалик осон кириб келади. Бу янги корхоналар очилиши, ишлаб чиқариш қувватлари кенгайиши ва технологик янгиланишларга йўл очади.

Инвестиция оқими иқтисодиётда занжирли таъсирни юзага келтиради. Яъни бир йирик лойиҳа ишга тушса, у билан боғлиқ кичик бизнеслар, хизмат кўрсатиш соҳаси ва логистика ҳам ривожланади. Натижада иш ўринлари кўпаяди, аҳоли даромади ортади ва ички бозор фаоллашади.

Халқаро баҳолар ва молиявий эркинлик

Бугун мамлакат иқтисодиётига берилган баҳо фақат ички статистик кўрсаткичлар билан эмас, балки халқаро молиявий институтларнинг хулосалари орқали ҳам шаклланади. Халқаро валюта жамғармасининг Ўзбекистон иқтисодиётига ижобий баҳоси муҳим ташқи сигнал сифатида баҳоланмоқда. Унда мамлакатда юқори иқтисодий фаоллик шароитида барқарор ўсиш сақланиб қолаётгани алоҳида қайд этилган.

Мутахассислар фикрича, бундай хулосалар оддий рақамлар йиғиндиси эмас. Улар ортида макроиқтисодий сиёсат барқарорлиги, инфляцияни бошқариш тизими, бюджет интизоми ва ислоҳотлар изчиллиги каби омиллар туради. Яъни халқаро институтлар баҳо бераётганда бир давр натижасини эмас, балки узоқ муддатли йўналишни таҳлил қилади. Шу маънода, ижобий хулоса мамлакатдаги ислоҳотлар стратегик жиҳатдан тўғри йўналтирилганини англатади.

Шунингдек, жорий йил мамлакатимиз нуфузли “Иқтисодий эркинлик индекси”да 14 поғона юқорилаб, илк бор иқтисодиёти мўътадил эркин давлатлар қаторидан жой олди. Бу ҳолат оддий рейтинг ўзгариши эмас, балки иқтисодиётдаги чуқур институционал трансформациянинг ташқи тасдиғидир.

Иқтисодий эркинлик тушунчаси фақат бозорни очиш ёки давлат иштирокини камайтириш билан чекланмайди. У, аввало, тадбиркор учун тенг имкониятлар яратилиши, ҳуқуқий кафолатларнинг ишончлилиги, қарор қабул қилиш жараёнида шаффофлик ва иқтисодий муносабатларда адолат тамойиллари мустаҳкамланиши билан ўлчанади. Шу маънода, индексдаги ўсиш реал ҳаётдаги ислоҳотлар натижасидир.

Кузатувларга кўра, халқаро баҳо ва ички ислоҳотлар бир-бирини тўлдиради. Яъни бир томонда Халқаро валюта жамғармасининг ижобий хулосаси макроиқтисодий барқарорликни тасдиқласа, иккинчи томонда иқтисодий эркинлик индексининг ўсиши ички бозор ислоҳотлари чуқурлашганини кўрсатади.

Амалиётда яна бир муҳим ҳақиқат яққол кўзга ташланмоқда: иқтисодий тизимдаги ҳар қандай рақам ортида инсон омили туради. Қаердадир бир корхона ишга тушса, иш ўринлари пайдо бўлади; қаердадир бюрократия қисқарса, янги ташаббуслар кучаяди. Демак, иқтисодиёт фақат ҳисоботлар эмас, балки реал ҳаёт манзараси.

Халқаро баҳолар ва иқтисодий эркинлик индексидаги ижобий силжишлар мамлакат иқтисодиётининг нафақат ўсиш босқичида, балки сифатли трансформация жараёнида эканини кўрсатмоқда. Бу ҳолат иқтисодий сиёсатнинг ташқи эътироф ва ички ислоҳотлар уйғунлиги асосида ривожланаётганини англатади.

Ўзбекистон иқтисодиётида кузатилаётган ҳозирги ўзгаришлар оддий ўсиш босқичидан чиқиб, тизимли янгиланиш даврига кирган. Бу даврда иқтисодий сиёсат самараси аввало жамиятда шаклланаётган янгича иқтисодий тафаккур, масъулиятли қарорлар ва кенгайиб бораётган имкониятларда намоён бўлмоқда.

Йиғилишда кўриб чиқилган масалалар ҳам айнан шу йўналишни тасдиқлайди. Бугун иқтисодий сиёсат марказида ўсиш суръатлари ҳамда унинг сифати, барқарорлиги ва реал ҳаётга таъсири турибди. Ҳар бир иқтисодий кўрсаткич ортида янги иш ўринлари, тадбиркорлик ривожи, экспорт салоҳияти ва аҳоли фаровонлиги каби аниқ натижалар мужассам бўлиши зарурлиги таъкидланди.

Рақамлар ва режалар қанчалик йирик бўлмасин, амалда сезиладиган натижага айланиши ҳал қилувчи аҳамиятга эга экани яна бир бор таъкидланди. Чунки иқтисодий сиёсатнинг ҳақиқий мезони ҳисоботлар эмас, балки одамлар ҳаётида юз бераётган ўзгаришлардир.

Охир-оқибат барча муҳокамалар ягона хулосага олиб келади: бугунги шароитда ҳар бир раҳбар учун асосий вазифа тизимли ишлаш, шахсий масъулиятни тўлиқ ҳис қилиш ва ҳар бир қарорни аниқ натижа билан ўлчашдир. Ана шундагина иқтисодий ўсиш барқарор, самарали ва жамият учун реал мазмун касб этади.

Сардор ТОЛЛИБОЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

> **Жорий даврда 13,7 миллиард доллар миқдорида хорижий инвестиция кириб келгани Ўзбекистон бозорига ташқи қизиқиш сезиларли даражада ошганини кўрсатади. Мутахассислар фикрича, бу рақам фақат молиявий оқим эмас, балки ислоҳотлар самарасига берилган ишонч белгиси.**

Қишлоқда бир кун

УЛАРГА БЕКОРЧИЛИК БЕГОНА

Қашқадарёда бир вақтда тўрт фаслни кузатиш имконияти бор дейишади. Бу қанчалик ҳақиқатга яқинлигини воҳанинг сўлим табиати, осмонўпар тоғларию бепоён чўлларини кезган кишилар яхши билади. Биргина Шаҳрисабз туманидаги Ҳисор тоғларига кўзи тушган одам буни англаши табиий. Жумладан, осмонўпар қоялар доим қор билан қопланган бўлса, унинг этагидаги қишлоқлар табиатида яшиллик ҳукм сураётган бўлади.

Одамлари меҳнаткаш ва самимий. Улар кўп гапиришдан кўра ишлашни маъқул кўради. Бирор кишига савол бериб қолсангиз ҳам жавоби қисқа бўлади. Одамлар ҳар бир кунни режали ўтказишга кўниккан. Ана шундай ҳудудлардан бири Шаҳрисабз туманидаги тоғ этагида жойлашган Қоратут қишлоғи. Бу ер табиати гўзал бўлиш билан бирга аҳоли турмушида меҳнат туфайли ўзгариш ва янгиланишга интилиш ҳам кўзга ташланади.

Қишлоқ кўчалари озода, дарахтлари мўл, ҳар бир турар жой ўзига хос ва шинам қурилгани эътиборни тортади. Ариқдан шарқираб оқаётган сувнинг экинларга оқишини кетмон кўтарган кекса деҳқон назорат қилади. Дарё тўлиб оқаётган бўлса-да, маҳаллий аҳоли сувни беҳуда исроф этмасликка интилади. Қишлоқ одамларининг таъкидлашича, ариқка сув чиқариб келиш ҳам осон эмас. Тонхоздарёдан бошланган ариқ билан қишлоқ оралиғи анча. Баҳор бошланиши билан одамлар ҳашар уюштириб, ариқ тозалайди. Дарё банд қилиниб, сув бошқарилади. Кейин навбати билан томорқалар суғорилади.

Аҳолининг турмуш тарзи билан қизиқдик. Маҳалла фаолларининг қайд қилишича, кўпчилик чорвачилик билан рўзғор тебратмоқда, айримлар балиқчиликни йўлга қўйган.

Шу соҳага қўл урган қишлоқ ёшларидан бири Умид Арслонов ҳаётини бугун кўплар учун ҳам сабоқ, ҳам ибрат дейиш мумкин. У бир пайтлар йўл қўйган хатоси сабаб озодликдан маҳрум этилган. Кейинчалик давлатимиз раҳбарининг кўрсатмасига асосан афв этилиб, янги ҳаёт бошлаш имконига эга бўлган. Бироқ озодликка чиққанидан сўнг уни “Энди жамиятда ўз ўрнимни топа оламанми?” деган савол қийнарди.

У бу саволга ҳалол меҳнат билан жавоб топишни мақсад қилди. Тажрибали кишиларнинг маслаҳатига қулоқ тутди. Маҳалла тизими орқали имкониятлардан фойдалана билди.

Ҳисор маҳалласида ҳоким ёрдамчиси сифатида фаолият юритаётган Фаррух Пўлатов унинг режалари билан танишди. Керакли йўл-йўриқлар берди. Бу Умиднинг ҳаётида янги босқични бошлаб берди.

— Эртага нима рўй беришини сезмас экан киши. Шунчалик бўлиши хаёлимга ҳам келмаганди. Шундан сўнг яшашдан мақсадим қолмади ҳисоб, тушкунликка тушиб қолгандим. Орадан вақт ўтиб, Президентимиз афв этгач, муддатидан олдин озод этилдим, — дейди Умид Арслонов. — Озодликка чиққанимдан сўнг ҳаётимни қайта йўлга қўйиш осон кечмади. Қийинчиликлар кўп бўлди. Шунда ҳоким ёрдамчиси муаммоларимни тинглаб, амалий ёрдам берди. Маслаҳатлар асосида балиқчиликни бошлашга қарор қилдик. Шу мақсадда 10 миллион сўм имтиёзли кредит ажратилди. Бу йўналишда ишлаётган малакали кишилар билан суҳбатлашдим, тажрибасини ўргана бошладим...

Шу тариқа Умид фаолиятини балиқчиликдан бошлади. Ҳовуз тайёрлаб, зарур жиҳозлар ўрнаттирди. 1000 дона хонбалиқ чавоғини парваришлашга киришди.

— Тўғри, аввалига ўзига яраша қийинчиликлар бўлди, айрим йўқотишларга ҳам дуч келдик. Аммо мутахассислар кўмаги билан ишимизни изга солдик. Энди бу борада тажрибани янада бойитишга ҳаракат қиламан. Келгусида фаолиятимни кенгайтириш ниятим бор. Бу борада ҳам маҳалла фаоллари доимо кўмак беришга тайёр эканини айтиб, далда бериб келади, — дейди йигит.

Умиднинг ишга муносабатини кўриб, кўзлаган режаси сари дадил бораётганини англаш қийин эмас. Бундан ҳам муҳими, унинг яшашга қизиқиши, одамларга ишончи ортиб, орзу-умидлари тикланяпти.

* * *

Маълумотга кўра, ҳудудда 4500 дан ортиқ киши истиқомат қилади. Ҳисор маҳалласида аҳолини банд қилиш ва даромад манбаларини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилган. Аксарият ўзини ўзи иш билан таъминлаб, мўмай даромад топяпти.

— Маҳалламизнинг асосий драйвер йўналиши чорвачилик ва балиқчилик. Шу билан бирга, қўзиқорин етиштириш устида ишлаяпмиз, — дейди ҳоким ёрдамчиси Фаррух Пўлатов. — Ушбу йўналишлар бўйича йил бошидан буён 300 миллион сўмдан ортиқ имтиёзли кредит ажратилди. Энг муҳими, улар учун алоҳида бизнес-режа ишлаб чиқилган. Айтайлик, кимдир чорвачиликни, яна кимдир балиқчиликни маъқул кўриши мумкин. Ҳозир қўзиқорин етиштиришга ҳам қизиқиш билдирганлар оз эмас. Маҳаллада уларни қўллаб-қувватлаш тизими самарали ишлаётир.

Ҳисор тоғ тизмалари бағрида жойлашган, сув ва ҳавоси мусаффо қишлоқлар манзараси бу ерни туризм учун ҳам жозибадор манзилга айлантириш имконини берган. Баҳор ва ёз ойларида атрофдаги қишлоқларга келиб, дам олувчилар сафи йил сайин ортиб боряпти. Бу эса аҳоли бандлигини таъминлаб, сайёҳларга хизмат кўрсатиш сифатини оширишга замин яратмоқда.

Қишлоқда ҳаёт қайнайди. Ортга қайтар эканмиз, йўллар яхшиланиб, ушбу манзил ҳам фаровонлашаётганига амин бўлдик. Муҳими, одамлар муаммолар билан эмас, бунёдкорлик режалари билан яшамоқда.

Акбар РАҲМОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Медиа ҳафталик

БИЛИМ, АМАЛИЁТ ВА НАТИЖА УЙҒУНЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Оммавий ахборот воситалари учун контент тайёрлаш маркази ташаббуси билан мамлакатимиз бўйлаб ўтказилаётган медиа ҳафталик тадбирлари 27 апрель — 1 май кунлари Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтди.

Ёшлар ишлари агентлиги, Журналистлар уюшмаси ва Самарқанд вилояти ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган навбатдаги ҳафталик ҳам муваффақиятли якунланди. Кенг қамровли дастур медиа соҳаси вакиллари, ахборот хизматлари ходимлари, блогерлар ҳамда ёш контент яратувчиларни бир майдонга жамлаб, уларнинг касбий салоҳиятини оширишга хизмат қилди.

Ҳафталикка умумий ҳисобда 700 нафарга яқин иштирокчи жалб этилди. Тадбирларда малакали экспертлар иштирок этиб, ўз тажрибаси билан ўртоқлашди.

Медиа ҳафталик доирасида аудитория билан медиа хавфсизлик, фактчекинг, стратегик коммуникация, сунъий интеллект имкониятлари, SMM ва алгоритмлар, визуал сторителлинг, ахборот хизматлари самарадорлиги, қонунчилик ва касб этикаси, антикризис коммуникация каби долзарб мавзуларда бугунги ҳолат муҳокама қилинди. Шунингдек, келгусида соҳани такомиллаштиришга қаратилган амалий механизмлар ва ёндашувлар ишлаб чиқилди.

Айниқса, дастурнинг амалий йўналтирилгани — тренинглар, маҳорат дарслари, кейс таҳлиллар ва медиафорум орқали иштирокчиларнинг билим ва кўникмаларини реал жараёнларда синаб кўриш имконияти яратилгани алоҳида аҳамият касб этди. Ҳафталик якунида иштирокчиларга сертификатлар топширилиб, эришилган натижалар сарҳисоб қилинди.

Иштирокчилар машғулотларда “Ўзбекистон босма медиасидаги контент: амалиёт, муаммо ва ечим”, “Президент фаолиятини оммавий ахборот воситаларида ёритишнинг асосий йўналишлари”, “Маҳаллий ва халқаро оммавий ахборот воситаларининг ижтимоий тармоқлардаги амалиётидан кейслар таҳлили” каби мавзулар бўйича фикр алмашди.

Машғулотларнинг ўзига хослиги шундаки, у қуруқ маърузалардан иборат бўлмади. Самарқанддаги ушбу ҳафталик давомида малакали экспертлар реал кейслар ёрдамида ёш медиа вакиллари ва талабаларнинг соҳадаги айрим тўсиқларни қандай енгиб ўтиш ва замонавий трендларни аудитория талабига мослаштириш бўйича маҳорат дарслари ўтказди.

Умуман олганда, республикамиз бўйлаб ташкил этилаётган бундай медиа ҳафталиклар орқали Ўзбекистон медиа маконини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқиш мақсад қилинган. Қолаверса, ҳафталик ҳозирданоқ кутилган натижаларни бермоқда — соҳада янги ёндашувлар шаклланмоқда, медиа ва жамоатчилик ўртасидаги мулоқот янада жонланмоқда.

Келаси ҳафта навбатдаги манзил — Навоий вилояти. Ушбу ҳудудда 4-8 май кунлари медиа соҳаси вакиллари учун амалий ва мазмунли дастур ташкил этиш режалаштирилган.

Муножат МЎМИНОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бугун қишлоқ хўжалигига ҳар қачонгидан кўпроқ эътибор қаратиш зарур. Нега? Чунки иқлим ўзгариши, сув танқислиги, ер деградацияси каби таҳдидлар аграр тизимни мутлақо янги ёндашувлар асосида ислоҳ қилиш, шу жумладан, соҳа учун юқори малакали ва халқаро майдонда рақобатбардош кадрлар тайёрлашни тақозо этмоқда.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР МУТАХАССИСЛАРДАН ЮҚОРИ МАЛАКА ТАЛАБ ЭТАДИ

Нуқтаи назар

Сайёра ХОЛМИРЗАЕВА,
Тошкент давлат аграр университети кафедра мудири, профессор

Ўзбекистон иқтисодиётининг 20 фоизи қишлоқ хўжалиги ҳиссасига тўғри келади. 3,5 миллион юртдошимиз меҳнат қилаётган соҳада йилига 467 триллион сўмлик маҳсулот яратилади. Мева-сабзавотларимиз эса ички эҳтиёжни қоплаш билан бирга 83 давлатга экспорт қилинади. Сўнгги ўн йилда соҳада давлат бошқарувини такомиллаштириш, бозор механизмлари, илғор технологияларни жорий этиш, таълим тизимини модернизациялаш, маҳсулот етиштирувчи, қайта ишловчи ва сотувчи субъектлар ўртасидаги интеграцияни кучайтириш, қишлоқ хўжалиги машинасозлигини ривожлантириш, ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланишга қаратилган кўплаб меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Президентимизнинг жорий йил 11 апрелдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори эса аграр таълим тизимини тубдан яхшилашга қаратилган навбатдаги муҳим қадам бўлди. Ислоҳотлар жараёнида мазкур университет фаолиятини трансформация қилишга алоҳида эътибор қаратилаётгани бежиз эмас. Боиси, салкам юз йиллик тарихга эга олий таълим муассасаси наинки юртимиз, балки Марказий Осиё учун малакали кадрлар тайёрлайдиган энг йирик даргоҳлардан биридир. Қарорда университетнинг инновациялар, халқаро стандартлар ва аниқ натижага йўналтирилган мутлақо янги моделини яратиш бўйича қатор муҳим вазифалар кўзда тутилган. Жумладан, 2030 йилга қадар университетни ривожлантиришнинг асосий мақсадли кўрсаткичларидан бири сифатида халқаро рейтинг ташкилотларининг етакчи 500 талик олий таълим ташкилотлари рўйхатига киритишга эришиш белгиланган. Бунинг замирида таълим муассасасининг халқаро майдондаги нуфузини ошириш вазифаси билан бирга қатор комплекс чора-тадбирлар мужассам. Қолаверса, ҳужжатда белгиланганидек, ушбу мақсадга эришиш доирасида халқаро ҳамкорликда амалга ошириладиган илмий тадқиқотлар сонини 3 баробар, халқаро аккредитациядан ўтган таълим дастурлари сонини 4 баробар, шунингдек, қўшма таълим дастурларини 20 тага, ўқув-илмий лабораториялар сонини 20 фоиз ошириш кўзда тутилган. Шу тариқа ўқув режалари, таълим усуллари ва билимларни баҳолаш тизими энг илғор жаҳон амалиётлари билан уйғунлаштирилади.

2026/2027 ўқув йилида университетнинг Экофизиологик тадқиқотлар илмий лабораториясини ISO/IEC 17025:2017 халқаро стандарти бўйича аккредитациядан ўтказиш режалаштирилган. Бундай чора-тадбирлар натижасида янги, долзарб йўналишлардаги тадқиқотлар кўлами кенгаяди, университет эса глобал илмий мулоқотнинг тўлақонли иштирокчисига айланади.

Президентимиз ўтган йил 17 ноябрь куни пахтачиликда самарадорликни илғор тажриба ва технологиялар асосида ошириш, қишлоқ хўжалигини молиявий қўллаб-қувватлаш бўйича таклифлар тақдимоти билан танишиш чоғида агрономларни тайёрлайдиган олийгоҳлар битирувчилари учун дуал таълим механизми жорий этилишини маълум қилган эди. Бу масалага қарорда ҳам алоҳида эътибор қаратилган. Хусусан, кадрлар тайёрлаш йўналишлари ва соҳаларнинг хусусиятидан келиб чиқиб, университетнинг юқори курсларида ўқишни назарий таълимдан ажралган ҳолда 4 ой муддатга узлуксиз дуал таълим асосида ташкил этиш, бунинг учун қатор йирик корхоналар билан ҳамкорлик қилиш кўзда тутилмоқда.

Қарорга кўра, университет таркибида янги тузилма — Агрохизматлар департаменти ташкил этилади. Унинг зиммасига фермер ва деҳқон хўжаликлари, томорқа ер эгаларига консалтинг хизматлар кўрсатиш, замонавий кўчма лабораториялар очиш, рақамли агрохизматлар платформасини шакллантириш каби қатор вазифалар юклатилган.

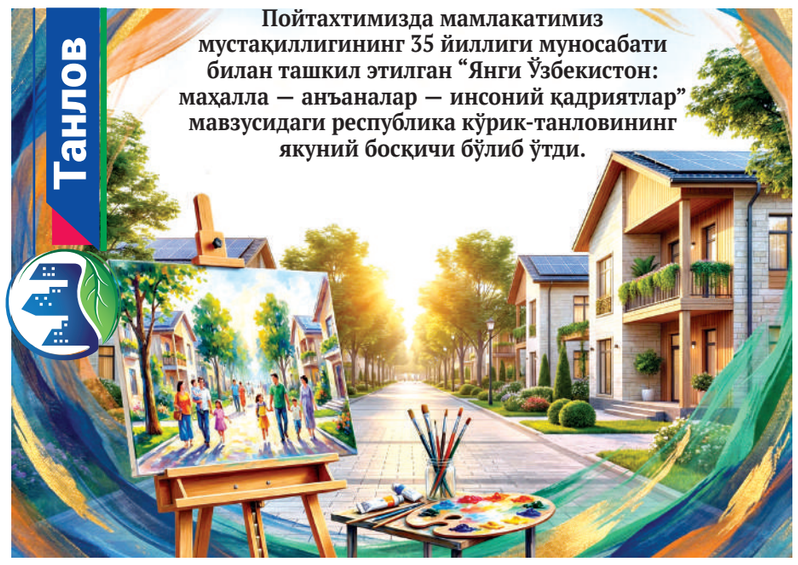
Яна бир муҳим янгилик — университет ҳузурида юридик шахс мақомига эга бўлмаган Агромуҳандислар мактаби ташкил этилади. Амалиётга йўналтирилган янги мактаб бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан ишлаб чиқариш билан бевосита уйғун ҳолда фаолият юритади. Бунда корхоналар билан ҳамкорликда сунъий интеллектга асосланган лабораториялар яратилиб, ишлаб чиқариш муаммолари портфели асосида тадқиқотлар ва тажриба-конструкторлик ишлари бажарилади.

Халқаро рейтингларга кириш, рақамлаштириш ва илмий фаолиятни ривожлантириш каби мақсадлар ортида бир фундаментал ўзгариш ётибди. Гап Тошкент давлат аграр университетининг бошқарув ва институционал моделини тубдан ўзгартириш ҳақида кетяпти. Белгиланган чора-тадбирлардан кўриниб турибдики, ҳужжат асосида университетни мустақил, масъулиятли ва натижадорликка йўналтирилган барқарор муассасага айлантириш мақсад қилинган. Қарорда аграр таълим тизимининг барча йўналишларини трансформация қилишни назарда тутувчи туб ислоҳотлар акс этган. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, қишлоқ хўжалигининг тақдири ва келажаги бутун мамлакатимизнинг тақдири ва келажагидир. Барқарор ва фаровон келажакни барпо этиш учун эса университетнинг ҳар бир ходими ислоҳотларга камарбаста бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб ишлаши лозим.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: МАҲАЛЛА – АНЪАНАЛАР – ИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР

Танлов

Пойтахтимизда мамлакатимиз мустақиллигининг 35 йиллиги муносабати билан ташкил этилган “Янги Ўзбекистон: маҳалла — анъаналар — инсоний қадриятлар” мавзусидаги республика кўрик-танловининг якуний босқичи бўлиб ўтди.

Қайд этилганидек, бугун маҳаллалардаги ҳар бир ислоҳот, ҳар бир ободончилик ва инфратузилма лойиҳаси одамларнинг кайфияти, давлат ва келажакка ишончини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

2026 йил юртимизда Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили деб эълон қилинганида ҳам катта маъно-мазмун мужассам. Бу маҳалла фақат ҳудудий бирлик эмас, балки ижтимоий капитал, бирдамлик мактаби, тарбия ва ҳамжиҳатлик манбаи эканидан далолат беради.

Танлов Президентимизнинг 2023 йил 21 декабрдаги “Маҳалла институтининг жамиятдаги ролини тубдан ошириш ва унинг аҳоли муаммоларини ҳал этишда биринчи бўғин сифатида ишлашини таъминлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони ҳамда “Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси фаолиятини йўлга қўйиш ва маҳаллаларда бошқарув тизимини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорида белгилаб берилган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида ташкил этилди.

2026 йил февралда старт олган ушбу танловда юртимизнинг барча ҳудудларидан 21 ёшдан катта ижодкорлар фаол иштирок этиб, маҳалла институтининг жамиятдаги ўрни, миллий қадриятлар, анъана ва урф-одатлар, инсонийлик, меҳр-оқибат каби мавзуларни ўз асарларида юксак бадиий савияда акс эттирди. Ҳудудий босқичлар якунига кўра, энг яхши асарлар саралаб олиниб, якуний кўргазмага қўйилди.

Кўрик-танлов юртимизнинг барча ҳудудларини қамраб олди. Жумладан, 8831 та маҳалладан қарийб 9,5 минг иштирокчи 10 мингдан зиёд рангтасвир асари билан иштирок этди. Ҳар бир туман ва шаҳар босқичида сараланган ғолиблар орасидан 1040 та энг яхши асар республика босқичига йўл олди. Уларнинг 201 таси эса сараланиб, махсус каталогга киритилди. Бу рақамлар нафақат кўрик-танловнинг кўлами, балки юртимизда тасвирий санъатга қизиқиш ва ижодий муҳитнинг қай даражада ривожланаётганини ҳам яққол намоён этади.

Тадбир доирасида Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси, Бадиий академия ва Ёшлар ишлари агентлигининг ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги меморандумида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳрида жорий йилнинг 1-5 май кунлари бўлиб ўтадиган рангтасвир асарлари кўргазмасининг тантанали очилиш маросими ҳам ўтказилди.

Кўргазманинг очилиш маросими аввалида махсус тайёрланган видеоролик намойиш этилди. Тадбирда Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси раиси Қаҳрамон Қуронбоев, Ўзбекистон Бадиий академияси раиси Акмал Нур, таниқли рассом Турсунали Қўзиев, АҚШнинг Ўзбекистондаги элчиси Жонатан Хенник, Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси раҳбари Ю Жун ҳамда БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Сабине Махл сўзга чиқиб, мазкур танловнинг аҳамияти ва унда илгари сурилган ғоялар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирди.

Кўрик-танлов якуний босқичида биринчи ўринни Фарғона туманидан Отабек Шокиров “Оқибат” асари, иккинчи ўринни Термиз шаҳридан Турсунқул Шоймардонов “Опамга тўй келди” асари, учинчи ўринни эса “Хонадон файзи — кексалар дуоси билан кўкарар олам” асари билан Қорақалпоғистон Республикаси Кегейли туманидан Нуржау Дуйсенбаев қўлга киритди.

Шунингдек, Тошкент вилояти Оҳангарон шаҳридан Эркин Йўлдошев “Энг яхши оригинал ғоя”, Навоий вилояти Ғозғон шаҳридан Ашурой Адизова “Энг яхши график рассом” ва Тошкент шаҳри Янгиҳаёт туманидан Зуҳриддин Қиёмов “Энг яхши рангтасвирчи рассом” номинациялари бўйича ғолиб деб топилди.

Танлов ғолиб ва совриндорлари қимматбаҳо совғалар ҳамда диплом билан тақдирланди.

Мазкур танлов ва кўргазма маҳалла институтининг жамият ҳаётидаги ролини юксалтириш, миллий қадриятларни тарғиб этиш, ёшлар онгида ватанпарварлик, инсонийлик ва маънавий етуклик туйғуларини мустаҳкамлашга хизмат қилиши билан алоҳида аҳамият касб этди.

Лутфулла СУВОНОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бирлашсак — катта кучмиз

ОММАВИЙ СПОРТ — СОҒЛОМ ЖАМИЯТ ГАРОВИ

BESH TASHABBUS OLIMPIADASI

Президентимиз раислигида жисмоний тарбия ва спорт соҳасини янги босқичга олиб чиқиш, аҳолини оммавий спортга кенг жалб этиш, селекция ва тайёргарлик тизимини такомиллаштириш масалалари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишидан сўнг Сурхондарё вилоятидаги масъул бошқармалар ҳудудда “йўл харитаси”ни ишлаб чиқди. Туманларда спорт билан мунтазам шуғулланишда марралар катта олинди.

Юртнинг энг олис ҳудудларидан бўлган Бандихон ва Узун туманларида ҳам жисмоний тарбия ва спортни аҳоли ўртасида кенг тарғиб этиш, ўз навбатида, соғлом турмуш тарзини қарор топтириш долзарб масалалар қаторида кун тартибига кўтарилган.

Рақамларга мурожаат қилсак, ҳозир Бандихон туманидаги спорт мактабида ёшлар спортнинг 23 тури билан мунтазам шуғулланиб келади. Шунингдек, туман спортчилари 2024-2025 йилларда республика, Осиё ва жаҳон миқёсида ўтказилган мусобақаларда 28 та совринли ўринни қўлга киритди. Ҳозир аҳолининг оммавий спортга қамрови 32 фоизга етказилган, 20 мингга яқин йигит-қиз спорт билан шуғулланмоқда. “Беш ташаббус” олимпиадасига қамров охирги 5 йилда 65 фоиздан 95 фоизга етди. Шуғулланиладиган параспорт турлари 5 тага кўпайиб, қамрови ҳам сезиларли даражада кенгайди.

— Энди селекция тизимини такомиллаштириш доирасида оммавий мусобақаларда ажралиб турган иқтидорли ёшлар саралаб олиниб, спорт мактабларига йўналтирилади, — дейди мураббий Бахтигул Менглиева. — Натижада туманда ҳам спорт билан мунтазам шуғулланувчилар сони янада ошади. Шунингдек, маҳаллаларда тренер-селекционерлар фаолияти йўлга қўйилиб, истеъдодли ёшларни аниқлаш ва уларнинг иқтидорини ривожлантириш тизими янада мустаҳкамланади.

Олимпия ва паралимпия ҳаракатини қўллаб-қувватлаш ҳам устувор вазифалардан. Бу йўналишда янги иқтидорли спортчиларни тайёрлаш, вилоят ва халқаро миқёсдаги йиғинлар ҳамда мусобақаларга жалб этиш режалаштирилган. Бунинг учун тажрибали мураббийлар жалб қилиниб, туман спорт жамоаларининг салоҳияти оширилади.

Ҳар шанба маҳаллаларда жисмоний тарбия ва спорт билан ҳамнафаслик куни сифатида белгиланган ҳам аҳолининг жисмоний машғулотлардаги иштирокини янада ошириш имконини бермоқда.

Бандихон туманида 7 ёшдан 70 ёшгача бўлганлар ўртасида соғлом турмуш, саломатлик ва жисмоний баркамоллик учун спорт билан шуғулланиш анъанага айланиб улгурган. Ҳозир тумандан “Беш ташаббус” олимпиадаси спорт мусобақаларида иштирок этиш истагидаги 19 минг 599 ўғил-қиз электрон рўйхатдан ўтган.

Узун туманида ҳам жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш, аҳоли ўртасида кенг тарғиб этиш, ўз навбатида, соғлом турмуш тарзини қарор топтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Тумандаги спорт мактабида 1500 дан зиёд ёш спортнинг 23 тури бўйича мунтазам шуғулланмоқда. Шунингдек, туман спортчилари республика миқёсида ўтказилган мусобақаларда 120 га яқин, халқаро мусобақаларда эса 20 га яқин совринли ўринни эгаллаган. Аҳолини оммавий спортга қамраб олиш даражаси 32 фоизга етказилган, 61 мингдан ортиқ ёш спорт билан шуғулланмоқда.

Мазкур туманда ҳам “Беш ташаббус” олимпиадасига қамров сезиларли даражада ошган. Спорт мактаби тарбияланувчилари яхши натижалар кўрсатмоқда. 2025 йилда 146 спортчи республика ва халқаро мусобақаларда совриндор, 19 нафари эса Осиё ва жаҳон чемпионати ғолиби бўлган. 2026 йилнинг биринчи чорагидаёқ 20 спортчи республика мусобақаларида ғолибликни қўлга киритди.

Сарвар ТЎРАЕВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

2026 йил 2 май, 87-сон

9 МАЙ — Хотира ва қадрлаш куни

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

ОРТИДАН ЕТТИ БОР ҚОРАХАТ КЕЛГАН АСКАР

Иккинчи жаҳон уруши тугаганига саксон йилдан ошган бўлса-да, унинг башар руҳиятидаги жароҳатлари, дил яралари ҳанузгача битгани йўқ. Чимилдиқ кўрмаган йигитлар, етим қолган болалар, фарзанди, турмуш ўртоғи ва ака-укалари йўлига интизор кўз тикканларнинг аламли ҳаёт йўли юракларни ўртайди. Матонат, сабр-тоқат, мардлик ва жасорат тимсоли бўлган мушфиқ оналар ҳамда оталарнинг матонати, сабр-бардошига таъзим қиламиз. Оловли йилларнинг тирик афсоналари босиб ўтган ҳаёт йўли ҳақидаги ҳикояларни тинглаб, фаровонлик ва тинчлик-тотувлик ҳамма нарсадан устун эканини англаб етамиз, дориламон кунлар учун шукрона келтирамиз.

— Уруш бошланганда 21 ёшда эдим, — дея хотирлайди оқсоқол. — Омоч билан ер ҳайдаётган эдим. Колхоздан вакил келиб, раис сўроқлаётгани ва идорага боришим кераклигини айтди. Уйга ҳам кирмай, айтилган жойга етиб борсам, қўлимга чақирув қоғози берилди. Ўшанда отам 84, онам эса 75 ёшда эди. Йигирма кун деганда фронт чизиғига етиб бордик. Москва атрофида жангда қандай ҳаракат қилиш, ҳимояланиш, ҳужумга ўтиш, траншеялар қазиш ва қуроллардан фойдаланиш билан боғлиқ машқларни бажардик.

Ўзбекистон тумани “Катта қайнар” маҳалла фуқаролар йиғинида умргузаронлик қилаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Усмонжон Раҳимовнинг машаққатли ва шарафли ҳаёт йўли кўплар учун ибратли.

Сой соҳилларига туташган хонадон боҳорга монанд яшилликка бурканган. Мевали боғлар қўйнида асаларилар гулдан гулга учиб ўйнайди. Кўзимиз ҳовли сатҳидаги сўрида ўтирган, дўппи кийган, кичик жуссали, оқ юзли ва оппоқ соқолли нуронийга тушди. Аср билан юзлашган отахон анча бардам, кўзи нурли. У билан қучоқ очиб сўрашдик. Қулоғи бир оз оғирлашгани учун баландроқ гапиришимизни тайинлади. Отахон урушнинг дастлабки йилларидаёқ фронтга чақирилганлардан.

— Уруш бошланганда 21 ёшда эдим, — дея хотирлайди оқсоқол. — Омоч билан ер ҳайдаётган эдим. Колхоздан вакил келиб, раис сўроқлаётгани ва идорага боришим кераклигини айтди. Уйга ҳам кирмай, айтилган жойга етиб борсам, қўлимга чақирув қоғози берилди. Ўшанда отам 84, онам эса 75 ёшда эди. Йигирма кун деганда фронт чизиғига етиб бордик. Москва атрофида жангда қандай ҳаракат қилиш, ҳимояланиш, ҳужумга ўтиш, траншеялар қазиш ва қуроллардан фойдаланиш билан боғлиқ машқларни бажардик. “Ортга қайтиш йўқ, қайтсанг отиласан”, дейиларди. Харьков остонасида қўлимизга қурол билан бирга 30 дона ўқ ва граната берилди. Ўша оғир дамлар ҳамон ёдимда. Душман самолётлари бомба ёғдирди, атроф култепага айланиб кетди. Саноқли аскар тирик қолганди ўшанда...

Сўзларкан, отахоннинг кўзи намланади, дастрўмол билан мижжасига инган ёшларни артади ва қуруқшаган томоғини намлаш учун чой ҳўплайди.

— Курск вилояти учун жангда фашистнинг 7 та танкини йўқ қилганман, — дея сўзини давом эттиради у. — Ёнимда снаряд портлади. Ўшанда мени ҳалок бўлди деб ўйлаб, уйимга қорахат жўнатилган экан. Бир кундан сўнг тупроқ уюми остидан беҳуш ҳолда ковлаб олишган. Қаттиқ яраланиб, госпиталда даволанганимдан сўнг яна жангларда иштирок этиб, Германияга қадар етиб борганман. Уруш йиллари уйимизга етти марта қорахат келган экан. Ота-онам бу аламга чидай олмаган...

Урушнинг олов йиллари Усмонжон ота учун бирдан якун топмади. У рус-япон фронтида кечган оғир жангларда ҳам иштирок этиб, мардлик ва матонат кўрсатди. 1948 йили она қишлоғига қайтиб, жамоа хўжалигида ишлади. Урушдан кейинги йиллари ҳам осон кечгани йўқ. Оғир жисмоний меҳнат, очлик ва юпунлик кўплаб қийинчиликларга сабаб бўлган. Усмонжон ота Қўқон темир йўл тармоғида ишлади, оила қурди. Эллик етти йил меҳнат қилиб, нафақага чиқди. Турмуш ўртоғи билан 6 фарзандни тарбиялаб, элга қўшди. Бугун эса ўнлаб набира, чевара ва эваралар даврасида умргузаронлик қиляпти.

— Бугунгидек фаровон, эмин-эркин замон ҳеч қачон бўлмаган, — дейди отахон. — Бир бурда нонга зор бўлиб, жон берганларни кўрганмиз. Шукрки, дастурхонимиз тўкин, осмонимиз тинч. Барча шароит етарли, ҳамма нарса бисёр, бирор манзилга бораман десангиз, пиёда юрмайсиз. Кексаларни эъзозлаш, иззат-ҳурмат кўрсатиш, қадрлаш ва хотирлаш йўлида қилинаётган ишлар умримизга умр қўшмоқда. Давлатимизга раҳмат.

Урушнинг тирик гувоҳи бўлган Усмонжон ота ҳали бардам ва сўзга чечан. У мактабдан келган чеваралари Рамзхон ҳамда Шукуржонни илғаб, ёнига чорлади. “Ўқишларинг аъломи?” дея болаларнинг бошини силаб, пешонасидан ўпди.

— Отам билан ҳақли равишда фахрланамиз. Унинг ҳаёт йўли биз учун ибрат, — дейди Мастурахон Раҳимова. — Отамдан оилапарварлик, ҳалол меҳнат ва шукроналик хислатларини ўргандик. У узоқ йиллар асалари боққан. Ушбу ҳунар бугун ҳам оиламиз корига ярамоқда. Ҳозир 20 дан ортиқ асалари оиласи бор. Бу борада билмаганларимизни отамдан сўраб ўрганиб, тажриба оширяпмиз.

Хотира ва қадрлаш куни арафасида бир асрлик умр довонидан ошган нуронийни йўқлаш, у билан ҳамсуҳбат бўлиш истагидагиларнинг қадами узилгани йўқ. Усмонжон ота каби нуронийларнинг шонли умр йўли ва фаолияти халқимизнинг бебаҳо маънавий бойлигига айланиб, ёш авлодни ватанпарвар инсонлар этиб камол топтиришда жасорат ҳамда матонат мактаби бўлиб хизмат қилмоқда. Оловли йиллар афсонаси бўлган Усмонжон ота уруш йилларининг суронли воқеа-ҳодисалари билан боғлиқ маҳзун хотиралари ҳақида сўзлаб беради, меҳмонларни алқаб, дуо қилишдан чарчамайди.

Расулжон КАМОЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири
Шерзод ҚОРАБОЕВ олган сурат.

Ибратли умр

АДОЛАТЛИ, ТАЛАБЧАН, МЕҲРИБОН ВА ҲАЛОЛ

Ёшим тўқсонда. 1955 йилдан буён Тошкент давлат иқтисодиёт университетда ишлаб келяпман. Ўтган вақт мобайнида кўплаб воқеа ва ҳодисаларнинг тирик гувоҳи ҳамда иштирокчиси бўлдим. Йиллар давомида университет номи ва мақоми бир неча марта ўзгарди. Лекин у доим энг илғор олий ўқув юртлари сафида қолди.

Бугун мазкур олий таълим даргоҳида узоқ йиллар раҳбарлик қилган олим — иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Муҳаммаджон Қориев ҳақидаги хотираларим билан ўртоқлашмоқчиман.

У 1906 йили Қўқон шаҳрида дунёга келган. Кейин узоқ йиллар иш ва илм билан шуғулланди, турли вазифаларда меҳнат қилди. Жумладан, 22 йил университетда ректор лавозимида ишлади.

ОТМнинг шон-шуҳрати, ривожи ва равнақи, мавқеи, салоҳияти раҳбарнинг оқиллиги, тадбиркорлиги, инсонпарварлиги, билимдонлиги, жамоани бошқариш қобилиятига бевосита боғлиқ. Ана шу жиҳатларнинг барчаси Муҳаммаджон Қориевда мужассам эди. У раҳбарлик қилган даврда олийгоҳда кўп янгиликлар бўлди. ОТМ нафақат мамлакат, балки бутун Марказий Осиё учун иқтисодчи кадрлар тайёрлайдиган йирик илм масканига айланди.

Домланинг ташаббуси билан бир қанча янги факультет ва кафедралар очилди. Учта ўқув биноси ва иккита ётоқхона қурилди. Янги мутахассисликлар очилиши талабалар сонининг сезиларли даражада кўпайишига олиб келди. Ўқитувчилар ва талабалар ўртасида ўзаро ҳурмат, инсоний муносабатлар қарор топишига катта эътибор қаратилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1991 йил 6 июндаги фармони билан Тошкент халқ хўжалиги институтига Тошкент давлат иқтисодиёт университети мақоми берилди. ОТМ 95 йиллик мураккаб, шоншарафга тўла йўлни босиб ўтди. Унинг бутун фаолияти замон талабларига тўлиқ жавоб берадиган, келажакни олдиндан кўра биладиган олий малакали иқтисодчи мутахассислар тайёрлаш ҳамда иқтисодиёт илмини янада юқори чўққиларга кўтаришга қаратилди.

Шу ўринда Муҳаммаджон Қориев ҳаётига оид баъзи воқеа-ҳодисаларни эслаб ўтсам.

* * *

1966 йил 26 апрель тонгида Тошкентда рўй берган зилзила шаҳарни ларзага келтирди. Хонадонлардаги ҳамма нарса у ёқдан-бу ёққа бориб келар, ер силкиниши одамни эсанкиратгудек даражада кучли ва ваҳимали эди.

Зилзила туфайли домланинг шаҳар марказидаги уйи яшашга яроқсиз ҳолатга келиб қолди. Шу сабабли унга Чилонзор туманидаги Оқтепа маҳалласидан уй қуриш учун ер ажратилди. Муҳаммаджон ака ўша пайтда катта институт ректори эди. Лекин уйни давлат кредити ҳисобидан қуриб битказди. Кейин бир неча йил кредитни маошидан тўлаб юрди.

* * *

1966 йили домла 60 ёшга тўлди. Юбилей тадбири 2 майга белгиланган эди. Ушбу тадбир ўтказиладиган жой сифатида институтнинг талабалар ошхонаси танланди. Шу воқеанинг ўзи ҳам профессорнинг нечоғлик одми, камтар инсон эканидан дарак беради.

Тадбир белгиланган вақтда бошланди. Унда ўша пайтдаги олий таълим вазири, академик Тошмуҳаммад Саримсоқов бошчилигидаги вазирлик ходимлари, Наби Раҳимов, Лутфихоним Саримсоқова, Ўзбекистон халқ ҳофизи Муроджон Аҳмедов, ёзувчи Собир Абдулла ва бошқа нуфузли меҳмонлар ҳамда институт жамоаси қатнашди. Юбилей ихчам ва эсда қоладиган даражада ўтди. Кечада Наби Раҳимов билан домла ўртасида аския пайрови ҳам бўлди. Домланинг сўзга усталиги, зукколиги, ҳозиржавоблиги кўпчиликни лол қолдирди.

* * *

Домла ўзига бириктирилган аспирантлар билан ҳар жума куни тушдан кейин учрашар ва ҳафта давомида қилинган ишлар ҳақида ҳисобот сўрарди. Суҳбатга келмаганлар дашном эшитарди.

Бир жума куни, янглишмасам 1970-йиллар эди, қабулхонасига келсам, одам жуда кўп экан. Қайтиб кетиб, кечқурун домланинг уйига бордим. Дарвоза очиқ. Кўнғироқни босдим, ҳеч ким жавоб бермади. Таваккал қилиб, ҳовлига кирдим. Ҳеч ким йўқ. Шундан сўнг эшиги очиқ турган хоналардан бирига секин мўраладим. Домла уй кийимида хонанинг ўртасида беланчакда ётган болани овқатлантирмоқда эди. У мени кўриб, уйга таклиф қилди ва “Сен ректорга маза деб ўйлайсанми? Мана, мен ишдан кейин бола боқиб, унга қараб ўтирибман”, деди.

Ана шу ҳолатнинг ўзи ҳам домланинг оилапарвар ва камтарин инсон эканидан далолат, албатта. Мен болалар аравачасида кўрган ўша қизалоқ, яъни домланинг набираси Шаҳло бугун Г.Плеханов номидаги Россия иқтисодиёт университети доценти. Мен ҳар сафар Шаҳлони кўрганимда ўша воқеани эсига солиб тураман. Бундан у жуда хурсанд бўлади. Бобосидан умрбод қарздорлигини айтади.

* * *

Бу дунёда ҳамма нарса — мансаб, бойлик, машҳурлик ўткинчи эканини барчамиз яхши биламиз, лекин амал қилмаймиз. Зеро, яхшилик ва кимгадир кўрсатилган меҳр ҳеч қачон унутилмайди.

Муҳаммаджон Қориев қабулига турли масалада маслаҳат сўраб келган кўплаб инсонларни ва илм-фан намояндаларини кўрганман. Улар орасида академиклар Яҳё Ғуломов, Восил Қобулов, Кузьма Лапкин ва бошқалар бор. Домла имкон қадар маслаҳат берар ва улардан ҳам ўрганар эди.

Бир куни ректорнинг қабулхонаси ёнидан ўтиб кетаётиб, навбат кутиб ўтирган отахонга кўзим тушиб қолди. Қарасам, олий таълим вазири, академик Тошмуҳаммад Саримсоқовнинг отаси Ҳайдарали Саримсоқов экан. Ҳайдарали отанинг ёнига келиб, нега бу ерда навбат кутиб ўтирганини сўрадим.

“Неварам шу институтда ўқийди. Унинг ўқиши бўйича маслаҳатли иш чиқиб қолди. Шуни Тошга (отахон ўғлининг исмини қисқартириб шундай атарди) телефон орқали ҳал қилиб бергин десам, у “Ректорга бу масалада қўнғироқ қила олмайман. Ўзингиз борсангиз, яхшироқ бўлади. Муҳаммаджон Қориев сизни яхши танийди. Мени бу масалага аралаштирмаганингиз маъқул”, деди”, деган эди.

Бу воқеани келтиришдан мақсад шуки, ҳар қандай мансабдор домлага телефон орқали бирор масалани айтиб, ҳал қилдиришга ийманарди. Чунки ректорнинг жуда ҳам принципиал инсон эканини ҳамма яхши биларди.

* * *

Кўп йиллик ҳаётимда шуни англадимки, қаерда шуҳрат бўлса, у билан ҳасад ҳам ёнма-ён юрар экан. Домла 1971 йили докторлик диссертациясини ёқлаган, аммо ушбу илмий ишнинг ҳимоясини тасдиқлаш жараёни Москвадаги Олий аттестация комиссиясида икки йилдан ортиқ муддатга чўзилиб кетган. Кейинчалик билсак, “Докторлик ишини муаллифнинг ўзи ёзмаган”, деган юмалоқ хат юборилган экан. Шу сабабли домла Москвага эксперт комиссиясига чақирилади. Муҳаммаджон ака комиссия аъзоларининг докторлик диссертацияси юзасидан берган барча саволига тўлақонли жавоб беради. Шундан кейин комиссия диссертацияни бир овоздан тасдиқлайди.

* * *

Тошкент давлат иқтисодиёт университети янги Ўзбекистон шароитида ёшларни креатив ва мустақил фикрлайдиган, инсоният ривожига ҳисса қўша оладиган, рақобатбардош мутахассислар сифатида тайёрламоқда. Олий ўқув юртининг бу даражага етишида устоз Муҳаммаджон Қориевнинг катта ҳиссаси бор, албатта.

Турғун ЗИЯЕВ,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети фахрий доктори

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРНИ ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛИФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

“Янги Ўзбекистон” ва “Правда Востока” газеталари таҳририяти” ДМ

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “ШАРҚ” НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Қабулхона: (71) 233-56-33 Девонхона ва эълонлар: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Веб-сайт: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. **Буюртма** Г-446.
30570 нусхада босилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. **Қоғоз бичими** А2.
Баҳоси келишилган нархда.

“ШАРҚ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир: Аслиддин Абдураззоқов
Мусаҳҳиҳ: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуршид Абдуллаев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй

ЎзА якуни — 20:45 Топширилди — 23:35